BASAHIN SA TAGALOG →

IN-UPDATE KAN 24 OKTUBRE 2026

104 NA PAHINA

Kagurangnan,

Itao Mo sa Samuya an Bukid na Ini

IKADUWANG TOMO · AN APOD SA FILIPINAS

Poon Lancaster County PA sagkod Malvar Street Baguio City Philippines

Engle · Robson · Leonard · Haines

Ken asin Mary Lou Engle · Kasaysayan kan Pamilya Engle

Ikaduwang Tomo: An Apod sa Filipinas

Sarong aki sa uma, sarong tail gunner, sarong nars hale sa Canonsburg, asin an mga isla · 1924–1967

AN MGA TAON KAN GERA 4
- Sarong Aki sa Uma asin Sarong Radyo 5
- Tail Gunner 7
- Pvt. Engle Nagrereport 8
- An mga Domingo nin Banggi ni Mr. Holloway 9
- Sarong Biblia, Pirang Tract asin Duwang Tawo na Nakaluhod 10
- Pagbantay sa Ammunition Dump 11
- "Ano Daw an Nagpagusto Saimo na Maglupad?" 12
- An Master Pilot 13
- Pag-ampo para sa mga Kakuwarto 14
- "Alagad Oh Abril 1" 15
- Sarong Misyonero Hale sa China 16
- Crew #243 20
- Pagsalto-salto sa mga Isla 21
- An Bible Class sa Nadzab 22
- "Kumusta hale sa Jolly Rogers!" 23
- Sa Sarong Lugar sa Filipinas 24
- Mga Surat Hale sa Crew 25
- John Sunberg 26
- Kun Sain Ka Niya Gustong Mamugtak 27
- An Barko nin Kayamanan 28

SI KEN ASIN SI MARY LOU 29
- An Daraga Hale sa Canonsburg 30
- An Prayer Meeting sa Moody 31
- Sarong Bukas na Pinto 33
- Ipinagtagubilin sa Trabaho 34
- An Asembleya na Nagsugo Sainda 35
- Magkita Kita sa Taps 40
- Pito sa Kansas Bible Camp 41
- Duwang Kolum sa Traktor 42
- An Aking Lalaki Hale sa Wheaton 44
- Taano Maduman sa Ibang Nasyon? 46
- Thanksgiving, 1950 47
- Daga o mga Kalag 48
- Pagtanaw sa Luwas nin Magkaiba 49
- Sarong Harong na Nasulo sa Laog nin Trenta Minutos 51
- Dai Maski sa Sarong Milyon na Dolyar 53
- Pataas sa Baybayon 55
- Namomotan na mga Kaibahan sa Pag-ampo 57
- An Likod kan Disyerto 59
- Mga Tolda asin mga Altar 61
- Maganda 64

Laog

An Enot na Aldaw kan Kagurangnan 65
Anom na Oras sa Mimeograph 67
Pasko nin Pagkabuhay sa Canlubang 69
Isaias 53 asin sarong Pulang Scooter 71
An Pinakamangmang sa Klase 72
An Mapa ni Mary Lou 74
An Surat na Nawara Niya 76
Sarong Botelya nin Softdrinks para sa Kagurangnan 77
Relihiyoso Alagad Nawawara 78
Makikiiba Ka Daw sa Tawong Ini? 79
Duwang Bersikulo asin Duwang Singsing 81
AN MGA TAON SA FILIPINAS 86
Manila asin an Bible School of the Air 87
An Sampulong Dolyar ni Eloise 88
Sarong Rekord kan Pagkatapat nin Dios 89
Mga Barko, mga Furlough asin Limang Aki 92
Tukdoan Man an Iba 94
An Agom na Nag-abot sa Gospel Hall 95
Sarong Ribong Radyo 96
Nagbaba an Langit 97
An Saiyang Dinara 98
Black Thursday 99
Mga Kaibang Libro 100
Sources 101
Manongod sa mga Pahina kan Surat 102

ENOT NA KABTANG

An mga Taon kan Gera

Sarong aki sa uma sa Kansas sa Army Air Forces, 1943–1945

IN-UPDATE KAN 13 OKTUBRE 2026

Si Karen asin Patrick sa Romblon

Sarong Aki sa Uma asin Sarong Radyo

Si **Kenneth Ercil Engle** namundag kan 9 Nobyembre 1924, an panganay sa limang aki ni Grant asin ni Mabel. Naligtas siya kan mga nuebe anyos paagi sa John 6:37: *"An minaabot sako dai ko nanggad itatapok."* Pirang taon pagkatapos, sinabi niya ini nin arog kaini: "Mayo siyang itinatapok na siisay man." Kan huri sinurat ni Tatay na “tibaad dinara siya sa KAGURANGNAN” paagi sa ministeryo sa radyo ni Dr. Walter Wilson kan Kansas City.

Sarong biyahe kan FFA pa-Chicago an nagdara sa aki sa uma sa duwang lugar na dai niya nalingawan. An saro iyo an Wrigley Field. Fan siya kan Cubs sa bilog niyang buhay. An saro pa iyo an Moody Bible Institute, na an programa sa radyo nadadangog niya sa harong. Nag-enrol siya.

Gusto niyang pagpoonon an saiyang patotoo sa sarong kataw-anan: *"Dai ako kapamilya ni Marx asin Engels."*

Si Ken hale sa pamilya na may kasaysayan nin mga conscientious objector (mga dai nagsusundalo huli sa konsensya), alagad namatean niya na ginigiya siya na magserbi. Hararom an kombiksyon na iyan sa pamilya. Nagtutubod si Kevin na an saiyang lolo sa tuhod-tuhod, si John M. Engle (an lolo sa tuhod ni Ken), sarong conscientious objector na dai nagserbi sa Civil War. Dai nahaloy pagkabalyo niya pasolnupan hale sa Lancaster County, itinao ni John an daga para sa Newbern Cemetery, pirang milya sa timog kan Abilene, Kansas, an aram ta bilang "Engle Burying Ground." Nanumpa si Ken sa Army kan 11 Agosto 1943 sa Fort Leavenworth asin nagsanay bilang Air Corps cadet sa Henderson State sa Arkadelphia, Arkansas, na nagpapalupad nin mga Piper Cub. Dangan an bilog na klase pinundo.

> Mga lalaki, inaalis na kamo. Mayo nin pagmenos sa saindo, para sa kombinyensya kan gobyerno.
>
> arog kan pagkagirumdom ni Ken, 1973

Hale sa tape kan patotoo ni Ken kan 1973 asin sa pagsiyasat ni Kevin manongod sa pamilya.

Sarong Regalo para ki Tatay, 1969

Sarong regalo sa kumpleanyo na inukit ni Kevin para sa saiyang ama kan dose anyos siya, Nobyembre 9, 1969, kaiba an This Is Moody Radio: 100 Years Proclaiming the Gospel (2026). An libro nagsasaysay kan istorya kan Moody Radio, an estasyon kun sain enot na nanodan ni Ken Engle an radyo bilang estudyanteng announcer. Nahiling na kan pencil holder an saiyang mga taon; an pangaran na nakasurat digdi dai pa nalulupas.

Koleksyon ni Kevin Engle · libro ni Kevin Mungons asin Phil Shappard (2026)

Tail Gunner

Nag-eskwela siya sa gunnery school sa Harlingen, Texas. *"An sakong takyag arog na nin giniling na karne huli sa sikad kan pusil. Nasawa na ako sa pagbaril."*

Nakaiba si Ken sa sarong crew kan B-24 Liberator sa Walla Walla, Washington. An mga orden na binuksan mientras naglulupad nagsugo sainda sa Nadzab, New Guinea, asin sa **90th Bomb Group, an "Jolly Rogers,"** 319th Bomb Squadron. Naglupad siya bilang tail gunner hale sa Nadzab, dangan hale sa Mindoro sa Filipinas, sa mga misyon na umabot nin katorse oras. Naglupad siya nin desisais na combat mission sa ibabaw kan Pacific. May tinatagama siyang journal na inapod niyang "My Life in the Service."

Sa Mindoro kan Marso 1945 nakamidbid siya nin sarong edukadong hoben na Filipino na an pangaran Vicente, asin may nagbago sa laog niya. Nag-ampo si Ken para sa China sa Moody. Ngunyan an pasan nagin an Filipinas. Kan 4 Marso 1945 nag-ampo siya para sa sarong simbahan sa San Jose, Mindoro.

Na-discharge siya kan 19 Hunyo 1945 asin tahimik na ginigirumdom an aldaw na iyan kada taon pagkatapos. Kan 1979 sinuratan niya si Stan, *"Ngunyan na aldaw, 34 na taon na an nakaagi poon kan nakaluwas ako sa Army Air Corps!"*

Pagkatapos nin sarong taon na dai siya matuninong sa uma, nagbalik siya sa Moody asin nagin announcer sa WMBI.

Kan Disyembre 2004, otsenta anyos na, ipinadara ni Ken ki Kevin an mga kopya kan saiyang journal kan gera.

> KLE — pinadarahan nin mga kopya kan sakong Journal WWII asin iba pa. … Pasalamat sa mga apod kan sakong mga aki.
>
> An diary ni Ken, 3 Disyembre 2004

Hale sa tape kan patotoo ni Ken kan 1973, sa saiyang surat ki Stan kan 1979, asin sa saiyang diary kan 2004.

Pvt. Engle Nagrereport

An mga pahina kan An mga Taon kan Gera kinua hale sa 272 na surat na isinurat ni Ken pauli o inako niya poon 1943 sagkod 1945, na tinipiar kan pamilya kan 2007, asin hale sa orihinal na mga scan sa archive ni Gordon.

Nanumpa si Ken kan 11 Agosto 1943. Pagkatapos nin sarong taon sinurat niya, *"Sarong taon na an nakaagi sa mismong hapon na ini kan ako nanumpa sa army."* An basic training sa Sheppard Field, Wichita Falls, Texas.

> Disiplina asin dugang pang disiplina. … Mabug-at an buhay sa Army alagad gusto ko ini. Namamatean ko na may lugar an Kagurangnan para sako.
>
> Si Ken ki Lolo asin ki Lola, 22 Setyembre 1943

Kan 5 Oktubre nagtindog siya sa atubangan kan Aviation Cadet Examining Board. Tolos na nagluwas an dating hapot kan pamilya manongod sa pagigin conscientious objector.

> Hinapot ninda ako kun ako sarong conscious objector (sala an espeling alagad nagdadalagan an oras) sa paggadan para sa pagdepensa kan nasyon. Sinabi ko saiya na bako.
>
> Si Ken sa mga magurang, 5 Oktubre 1943

Kada Domingo nagluluwas siya kaiba an team kan Baptist Training Union pasiring sa mga sadit na simbahan sa palibot kan Wichita Falls, asin pirmi siyang nagwawalat kaya duwang beses siyang nagsurat pauli, *"An hona ninda Baptist ako asin dai ko sana aram."* Pagkatapos nin 32-milyang paglakaw sa banggi na haros sagkod Oklahoma, nagreport siya, *"Buhay pa man ako,"* asin idinugang, *"Tinabangan talaga ako kan Kagurangnan na andamon an sakong itataram mientras naglalakaw ako."*

Sarong eksamen medikal kan 12 Oktubre an nagbugtak saiya sa Class 2, navigator asin bombardier, huli ta an saiyang mata nag-20/25 sa eksamen. *"Simbag ini sa pag-ampo huli ta gusto kong magin navigator."*

An mga Domingo nin Banggi ni Mr. Holloway

Sheppard Field, Wichita Falls, Texas · Oktubre 1943

An Baptist Training Union sa Sheppard Field pinapadalagan ni Mr. Holloway, sarong balo na sesenta anyos o labi pa na nagpagirumdom ki Ken kan saiyang lolo, "bakong sa itsura kundi sa gibo asin ugali." Kada Domingo nin banggi dinadara niya an sarong team nin mga Kristiyanong sundalo sa mga sadit na simbahan sa palibot kan Wichita Falls: Burkburnett, Thrift, Iowa Park, Kamay asin Cashion. *"Tunay siyang paradara nin mga kalag ki Cristo,"* sinurat ni Ken.

Kan enot na Domingo, 3 Oktubre, nagtaram si Ken manongod sa "What We Believe About the Church" (An Satong Pinagtutubodan Manongod sa Simbahan). Kan kinanta kan mga hoben an "Every day with Jesus is sweeter than the day before," sinabi niya sainda na pinamundo siya kaini sa harong asin pinatindog niya an bilog na simbahan tanganing kantahon ini giraray para saiya.

Duwang semana pagkatapos, sa Cashion alas 9:15 nin banggi, sarong sundalo an nagtindog sa sulok asin nagsabi na bako siyang Kristiyano.

> Ipinaliwanag saiya ni Mr. Holloway an dalan nin kaligtasan. … Dangan pinatindog niya an ibang mga Kristiyanong sundalo asin pinaabante. Nagtindog kaming gabos duman nin magkaiba. Dai niya iyan ginibo alagad pagkatapos kan pagtiripon naligtas siya. Naghagad siya nin pag-ampo kaya ipapaabot ko ini saindo.
>
> Si Ken sa mga magurang, 18 Oktubre 1943

Iyo ini an enot na beses na ipinapahiling kan mga surat an sarong tawo na nagdulok ki Cristo paagi sa pagwalat ni Ken. An team, si Butler, Smith, Fuller, Hannah, Pate asin Ken, nagplano nin serye manongod sa kaligtasan, asin kinua ni Ken an "When can you be saved" (Nuarin ka puwedeng maligtas). Nag-abot si Mr. Holloway maski kan sinabihan siya kan saiyang doktor na magdanay sa kama, huli ta tibaad mahale na an mga lalaki bago an sunod na Domingo. Kan Abril 1944 sinuratan niya si Ken na an trabaho nakahiling nin 27 na pagkombertir asin 150 na pagdedikar giraray.

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Sarong Biblia, Pirang Tract asin Duwang Tawo na Nakaluhod

Sheppard Field · Oktubre 1943

Sa barracks mas tahimik an pagpatotoo ni Ken. Sarong banggi, an sundalo sa kataid na higdaan nakatukaw sa saiyang kama na nagsisigarilyo. Gusto ni Ken magluhod para sa saiyang pag-ampo asin nagdahan-dahan siya.

> Garo nagdanay sana siya duman kaya naghalat ako. Dangan mientras sinasara ko an sakong bag asin pinagbubulong-bulong ko ini, nagluhod siya asin nagpoon mag-ampo. Kaya narealisar ko na naghahalatan kaming duwa.
>
> Si Ken sa mga magurang, 12 Oktubre 1943

Sarong matalinong hoben na cadet an nag-abot tanganing maghagad nin "sarong dakulang pabor": puwede daw niyang hiramon an Biblia ni Ken? Nagpadara si Tiya Lois nin mga tract, an pinakamarahay na pakete na naako niya, *"Kun nagtatao ka nin mga tract sa mga sundalo, dapat angay sa panahon, asin ini an pinakamarahay na nahiling ko sa bagay na iyan."* Pagkabasa nin saro, an tawo sa kataid niya nagpoon basahon an libro ni Marcos.

Dinara siya ni Corporal Butler sa sarong prayer meeting na ginigibo kan mga aviation mechanic kada banggi poon pa kan Abril.

> Kaagid na kaagid kan samong mga pagtiripon kaidto sa Moodys. … Kan naghale ako sa M.B.I. dai ko naisip na makakamidbid ako nin kadakol na lalaki na arog kan mga lalaki na midbid ko sa Chicago. Alagad nanompongan ko an dakol sa Army asin totoo sinda huli ta totoo an gera.
>
> Si Ken ki Lolo asin ki Lola, 17 Oktubre 1943

Sarong tenyente na nakabalik hale sa Pacific an nagsabi sainda na nakahiling siya duman nin mga dakulang lalaki na nag-aampo. Sinurat ni Ken, *"Dakol an pinaluluwas kan gera. Ogma talaga ako na yaon si Cristo sa sakong puso asin andam ako sa ano man."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Pagbantay sa Ammunition Dump

Sheppard Field · Setyembre–Nobyembre 1943

An mga surat hale sa Sheppard Field punô nin pagsanay. Igwa nin G.I. na gupit, "halipot na halipot kaya nakatindog sa atubangan," asin an obstacle course tolong aldaw kada semana, na may mga lubid na pinag-uuyog-uyogan sa ibabaw nin berdeng tubig asin sarong pader na walong pye an langkaw: "Gabos na ini nangaipo nin kusog asin kadikit na kosog nin boot." Sa pagsanay sa gas, naparong niya an mustard gas, asin sa drill field nagsul-ot an mga lalaki nin mask "18 minutos kada oras." Inadal niya an Thompson submachine gun asin an bagong M-1 carbine, asin kan huring kabtang kan Oktubre ipinukol niya an saiyang enot na mga granada. Sa 70 na lalaki sa saiyang barracks, 29 an bagsak sa mental exam. *"Alagad paagi sa tabang kan Kagurangnan nakapasar ako."*

Kan 23 Oktubre napaabot saiya an post 18, an ammunition dump sa mga kahoy sa timog kan field, saro sa pipira sanang post na may totoong bala: duwang oras na nagbabantay asin apat na pahingalo sa laog nin beinte-kuatro oras.

> Naisip ko sa sadiri ko (paano kun may espiya na mag-abot kaya ko daw itutok an pusil asin barilon siya) Kaya nakahangos ako nin luway kan sinabi sainda na mayo kaming gagadanon sa post na ini.
>
> Si Ken sa mga magurang, 25 Oktubre 1943

An pamilya nagdrayb hale sa Kansas mga semana kan 9 Oktubre: "an sakong ama, ina, duwang tugang na babayi asin tugang na lalaki," kaiba an keyk hale ki Tiya Lois. Hinagad ni Ken sainda na "magdara nin kadikit na tubig kan Kansas." Pagkatapos nagwalat si Mr. Holloway manongod sainda, an mga magurang na nag-abot hale pa sa Kansas tanganing hilingon "an Eagle na ini" (arog kan pagsurat kan typist).

Sa ibaba kan sarong surat, nagsurat si Ken nin sarong motto na tinagama niya sa bilog niyang buhay: *"Dai ta aram kun ano an yaon sa maabot, alagad aram ta kun siisay an may kapot kan maabot."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

"Ano Daw an Nagpagusto Saimo na Maglupad?"

Kan Nobyembre na iyan nagduman si Ken sa 66th College Training Detachment sa Henderson State Teachers College sa Arkadelphia, Arkansas. Kan Pebrero 1944 nagluwas an pamilya Engle sa magasin na *LIFE*.

> Ngunyan na aldaw ibinalik kan mga kaibahan an magasin na "Life." Para sainda, magayon gayo an sakuyang Nanay.
>
> Ken, 13 Pebrero 1944

An saiyang maestro sa Ingles nagtao saiya nin 95. *"Siguro ipinagngangalas nindo kun paano ako nakakua nin 95 sa Ingles – Nahiling niya kaya an sakong retrato sa Life – Hilinga."* Nagsunod an fan mail. *"P.S. Dai ko aram kun ano an iisipon ko sa fan mail."*

An saiyang eroplano sarong Piper Cub. Ginibo niya an saiyang enot na paglupad kan 13 Marso 1944.

> hinilig niya ako, nagngirit, asin nagsabi. "Ano daw an nagpagusto saimo na maglupad"? … Ini an sakuyang mga problema - sobra kaigting, natatakot asin maluway, aba ano pa daw an puwedeng magin sala - Taano daw ta naglaog pa ako sa Air Corps na ini.
>
> Ken, 14 Marso 1944

Kan 24 Marso, siya asin an saiyang instruktor haros nagliko sa atubangan nin sarong AT-10 na nagla-landing. *"Sabi kan iba sa mga kaibahan, mga 3 pye sana daw an pagitan sato. Dai ngani mi aram na yaon ini sa likod mi."*

Kan 9 Abril binakal niya an libro na nagin saiyang journal kan gera: *"Nakabakal ako nin sarong sadit na libro kaidtong sarong aldaw "My life in the Service" Kun naayos ko na an gabos siguro ipapadara ko ini pauli."* Hinapot niya, *"Tinatagama daw nindo an gabos kong surat asin retrato na pinapadara ko pauli. Sana."* Tinagama ninda. An kapitulong ini an pruweba.

An Master Pilot

Henderson State Teachers College, Arkadelphia, Arkansas · 1944

Ipinahayag kan pahayagan kan kolehiyo na si Cadet Engle matataram durante kan Religious Emphasis Week manongod sa "The Chaplain's Work On The Home Front" (An Trabaho kan Chaplain sa Home Front). Kan Miyerkoles, 1 Marso 1944, dai nag-abot an saro pang mataram.

> Dakol na marhay an nag-abot asin tinabangan talaga ako kan Kagurangnan sa pagtaram. An saro pang lalaki na mataram dai nag-abot kaya ako an nagin parataram kan bangging iyan.
>
> Si Ken sa mga magurang, 3 Marso 1944

Sa klase sa pagtaram, sarong sundalo an nagsabi na mas dakol an aram ni Engle manongod sa Biblia huli ta nag-adal siya sa Moody. *"Talagang naogma ako na madangog na an mga sundalo nagtataas nin arog kaiyan sa Biblia."*

Kan 21 Marso nagtaram siya sa Y.W.C.A. kan kolehiyo, na pinagkokomparar an pag-adal maglupad sa buhay Kristiyano. An saiyang balangkas natapos nin arog kaini: "V An Master pilot – si Jesus … 1. An sakong draft & mga Down draft … 3. Bayaan – Pabayaan an Dios." Sa itaas kan sarong surat isinurat niya an Deuteronomy 31:6, "sarong sa hona ko angay na angay sa paglupad."

Masakit an mismong paglupad. Sarong banggi kan Marso sinurat niya:

> Ngunyan na banggi garo pinakamamundo ako sa laog nin halabang panahon. … kaya nagluhod ako asin naghagad sa Kagurangnan na tabangan ako asin marhay na an pakiramdam ko ngunyan. … Nanay ogmang-ogma ako na madangog na nag-aampo ka para sako kada hapon alas 2:30.
>
> Si Ken sa mga magurang, 24 Marso 1944

Binabasa niya an buhay ni Spurgeon, an *The Shadow of the Broad Brim*, asin naglalaom na mapili sa navigation: *"tibaad inaandam ako kan Kagurangnan."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Pag-ampo para sa mga Kakuwarto

Arkadelphia asin Harlingen · Enero 1944 – Pebrero 1945

An mga kakuwarto ni Ken sa Henderson iyo si Frisella, sarong Katoliko hale sa St. Louis na kaiba niyang nagduman sa Misa kan Bagong Taon; si Gragey; asin si Hall, sarong hoben na may problema. Kan si Hall yaon sa infirmary, dinarahan siya ni Ken nin mga tract. Kan Enero hinagad niya sa mga magurang na mag-ampo.

> Hinahagad ko an saindong mga pag-ampo na madara ko an sakong mga kakuwarto sa Kagurangnan asin dai ako makasunod sa saindang dalan arog kan gusto ninda.
>
> Si Ken sa mga magurang, 5 Enero 1944

Kan Pebrero, si Frisella nagbabasa na kan Biblia aroaldaw maski pinagbibiro siya. *"Marhay an pag-asenso ni Frisella sa Biblia. Dakol siyang hinahapot sako."* Kan nagtupa an enot na niebe sa Arkansas, nagbugtak si Ken nin bola nin niebe sa kama ni Frisella.

Nagpadagos si Hall kaiba si Ken pa-Harlingen, Texas. Kan 30 Abril 1944, pagkatapos nin dakol na halabang olay, sinabi ni Hall ki Ken na andam na siya.

> Sabi niya nagtutubod siya na tama sana na tawan nin tsansa an dios. … sinabi niya sako na dai niya narealisar kun gurano ini kaogma sagkod kaidto.
>
> Si Ken sa mga magurang, 30 Abril 1944

Nag-ampo sinda nin magkaiba. Sampulong bulan pagkatapos, nagsurat si Hall hale sa Sheppard Field. May agom na siya ngunyan, asin "ogmang-ogma nin bilog," asin pinirmahan niya an sadiri na "Sarong Amigo sagkod lamang." Nagduman si Gragey sa infantry asin nagsurat hale sa Italy, na naggigirumdom kun sain sinda kan Pasko nin Pagkabuhay 1944.

Sa Harlingen nanompongan ni Ken an sarong grupo kan Christian Endeavor nin mga sundalo asin mga WAC, asin sarong gunnery instructor na midbid an Plymouth Brethren: *"Nangalas ako huli ta kadikit sana an tawo na aram ngani na may P.B. palan."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

"Alagad Oh Abril 1"

Kan 1 Abril 1944 isinara kan Army an programa kan cadet sa mga draftee.

> Pero enot, sa hiling ko, mas marahay na sabihon ko na saindo an pinakagrabe. Bako na ako paagi pasiring sa pagigin piloto, navigator, o bombardier. … Sabi kan sakuyang instructor puwede man akong magin piloto kun gusto ko. … Iyo, dakulang aldaw an Marso 31 alagad Ay Abril 1.
>
> Si Ken sa mga magurang, 1 Abril 1944

Sa singkuwenta na pre-cadet, anom an nakapadagos. Pinirmahan ni Ken an sarong surat nin *"Ex Cadet – ngunyan (G.I. Joe)."* Kan 17 Abril nag-abot an mga orden: flexible gunnery school sa Harlingen, Texas, *"harani mismo sa gulf. … Tibaad an boot sabihon kaini madali na an pagserbi sa ibang nasyon kaya mag-andam kamo."*

> Ini an sakuyang namamatean. Sarong lugar ini na aram kong makakatabang ako sa pagdaog sa gera. Bako akong mas marahay kaysa sa iba kaya duman ako kun duman ninda ako ibugtak. Kayang-kaya man akong ataman kan Kagurangnan sa laog kan sarong gun turret arog man sa iba pang posisyon.
>
> Ken, Harlingen, 22 Abril 1944

Kan Aldaw kan mga Ama sinuratan niya an saiyang tatay hale sa range. *"Aldaw ngunyan kan mga Ama asin garo iyo ini an enot na dai ako nakaatender sa laog nin pirang taon. … Mamundo akong dai makaiba duman sa pag-ani."* Enot niyang ipinutok an .50 caliber: *"Pagkatapos mong ipaputok an pusil na iyan nanonodan mong igalang ini."* Pinirmahan niya ini, *"P.S. Nagtutubod ako na yaon sako an pinakamarahay na Tatay sa bilog na kinaban."*

Sa Lemoore, California, kan Hulyo, siya asin an duwa niyang barkada nag-hitchhike pasiring sa simbahan sa Hanford asin nanompongan na an pastor asin an saiyang agom mga graduate kan Moody. *"Makangangalas kun paano pinlano kan Kagurangnan an weekend."*

Sarong Misyonero Hale sa China

Arkadelphia · Enero–Abril 1944

Sa Moody nag-ampo si Ken para sa China, asin an pasan na iyan kaiba niya sa Army. Kan Enero 1944 nagpadara siya pauli nin sarong ginupit sa pahayagan manongod ki Harry Liu, "an Chinese na aki na dakol kong nakaolay sa M.B.I.," asin hinagad na itagama ini sa saiyang mga file. Kan 30 Enero nagtaram siya sa Baptist Training Union manongod sa "our failure in meeting the missionary challenge" (an satong pagkabigo sa pag-atubang kan hamon kan misyon). *"Dai ako gayong nakagibo nin marhay, dai ko nasabi an gusto kong sabihon."*

Si Harry Liu nagdulok ki Cristo sa China asin nag-enrol sa Moody kan 1941. Kan huri nagserbi siya sa Pocket Testament League asin isinaysay an saiyang istorya sa *Chinaman's Chance* (1956). Sarong surat ni Harry ki Ken kan 1944 an nanompongan na nakadikit sa laog nin sarong kopya kan libro. Hilingon man an An Prayer Meeting sa Moody.

Pagkatapos na pundohon an programa kan cadet, siya asin si Carl nagduman sa semana kan misyon sa Arkadelphia.

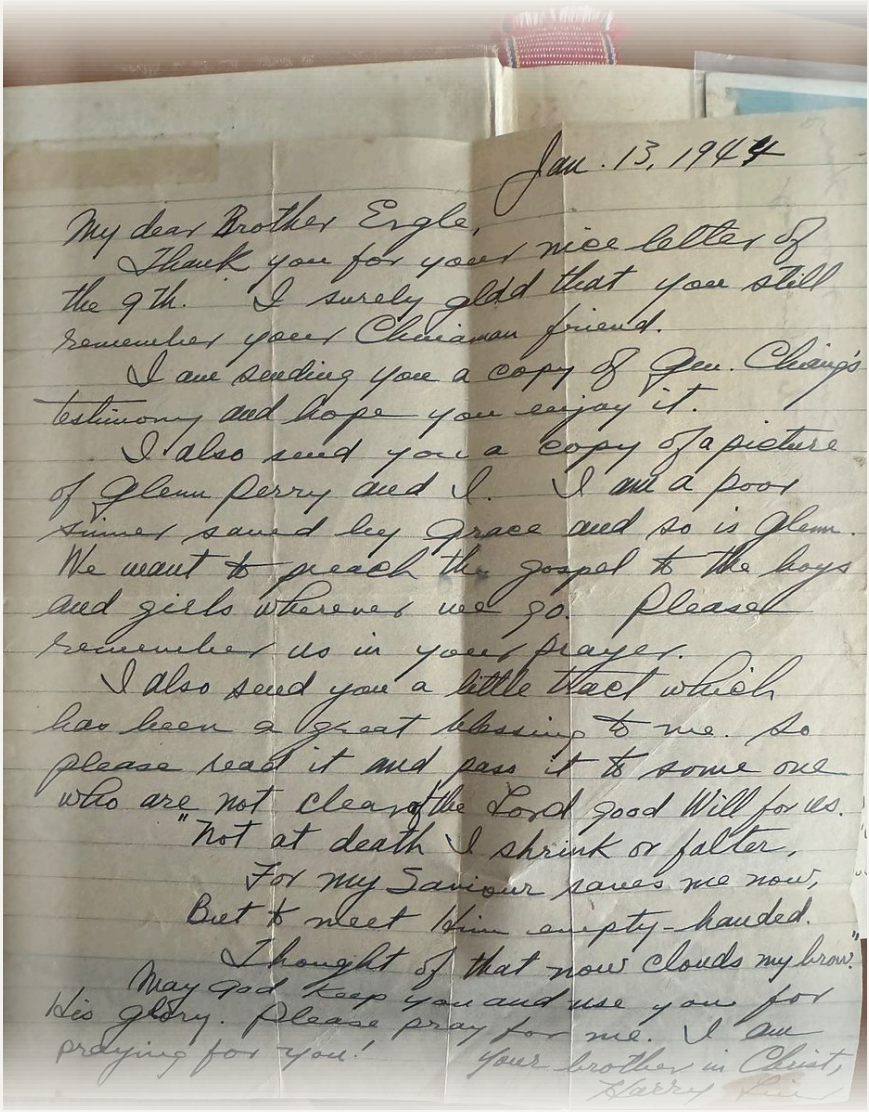
> Sa ****** nagduman kami sa harong ni Miss Watson. Sarong misyonera siya na nakabalik hale sa China. Marhay an samong olay kaiba siya kaso halipot sana. … Nagtaram an mga misyonero hale sa Brazil asin China. Asin nagtaram man an Japanese American.
>
> Si Ken sa mga magurang, 12 Abril 1944

Binakal niya an libro kan kurso, an *The Word Overcoming the World*, asin pinapakatapos pa niya ini kan siya naghale. Kan nag-abot an mga orden sa pagbiyahe kan 4 Abril (kinansela man sana), nagpaalam si Ken hale sa plataporma kan kapilya: *"Garo nagkapadangat an eskwelahan na ini sa saiyang mga sundalo."* Anom na kahoy an itinanom sa kataid kan dormitoryo para sa mga lalaki na nagadan sa serbisyo.

An tren pa-Harlingen nag-abot alas dos nin madaling-aldaw kan 22 Abril. An mga canteen kan Red Cross sa dalan nagtatao nin kakanon asin mga Ebanghelyo. Inadal niya giraray an Psalm 91, asin sinurat niya, *"Aram mo, mientras naghaharani kami sa labanan, mas kaipuhan kong magin makusog para sa Kagurangnan."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

An Surat ni Harry Liu, 1944

Jan. 13, 1944

My dear Brother Engle,

Thank you for your nice letter of the 9th. I surely glad that you still remember your Chinaman friend.

I am sending you a copy of Gen. Chang's testimony and hope you enjoy it.

I also send you a copy of a picture of Glenn Perry and I. I am a poor sinner saved by Grace and so is Glenn. We want to preach the gospel to the boys and girls wherever we go. Please remember us in your prayer.

I also send you a little tract which has been a great blessing to me. So please read it and pass it to some one who are not clear of the Lord good Will for us.

"Not at death I shrink or falter,
For my Saviour saves me now,
But to meet Him empty-handed.
I thought of that now clouds my brow."

May God keep you and use you for His glory. Please pray for me. I am praying for you!

Your brother in Christ,
Harry Liu

An surat ni Harry Liu ki Ken, 13 Enero 1944, nanompongan na nakadikit sa laog kan kopya ni Tatay kan Chinaman's Chance. Yaon si Ken sa Army asin sinuratan niya siya kan ika-9. An mga tataramon tinipiar sa sunod na pahina.

Koleksyon ni Kevin Engle

An Surat ni Harry, Tataramon por Tataramon

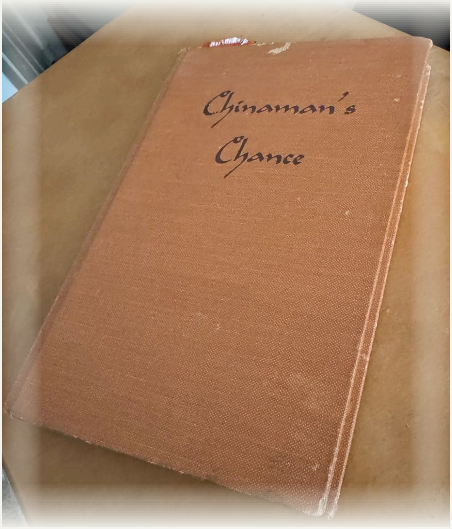
Si Harry Liu ki Ken Engle · 13 Enero 1944

> Namomotan kong Tugang na Engle,
>
> Salamat sa saimong magayon na surat kan ika-9. Ogmang-ogma ako na naggigirumdom ka pa sa saimong amigo na Chinese.
>
> Pinapadarahan taka nin kopya kan patotoo ni Gen. Chiang asin sana maogmahan mo ini.
>
> Pinapadarahan man taka nin kopya nin retrato ni Glenn Perry asin ako. Sarong dukha na parakasala ako na naligtas paagi sa grasya asin arog man si Glenn. Gusto mi ipagwalat an ebanghelyo sa mga aki maski sain kami magduman. Girumdomon mo tabi kami sa saimong pag-ampo.
>
> Pinapadarahan man taka nin sarong sadit na tract na nagin dakulang bendisyon sako. Kaya basaha tabi ini asin itao sa sarong tawo na dai pa malinaw sa marhay na kabotan kan Kagurangnan para sato.
>
> “Bakong an kagadanan an sakong kinatatakotan,
> Huli ta ngunyan ligtas na ako sa sakong Paraligtas,
> Kundi an pag-atubang Saiya na mayo nin dara,
> Iyo an nagpapamundo sa sakong isip.”
>
> Bantayan ka logod asin gamiton kan Dios para sa Saiyang kamurawayan. Ipag-ampo mo tabi ako. Ipinag-aampo taka!
>
> An saimong tugang ki Cristo,
> Harry Liu

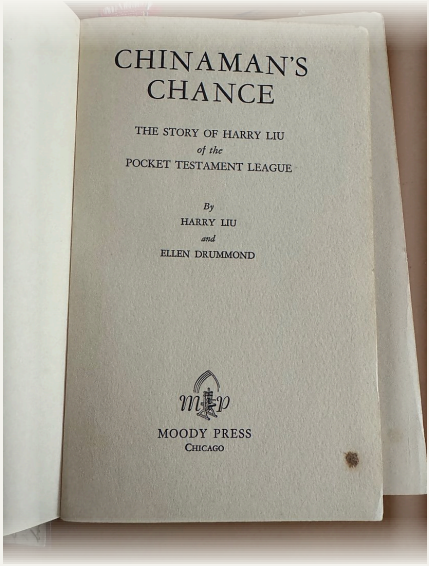
An “Gen. Chiang” iyo si Generalissimo Chiang Kai-shek, an lider kan China kan panahon nin gera. An bersikulo na kinopya ni Harry hale sa himno na “Must I Go, and Empty-Handed?” (Charles C. Luther, 1877). Hilingon an Sarong Misyonero Hale sa China.

Tinipiar hale sa orihinal, sa mismong mga tataramon ni Harry.

Chinaman's Chance

An kopya ni Tatay kan Chinaman's Chance, an sadiring istorya ni Harry Liu.
Koleksyon ni Kevin Engle

CHINAMAN'S
CHANCE

THE STORY OF HARRY LIU
of the
POCKET TESTAMENT LEAGUE

By
HARRY LIU
and
ELLEN DRUMMOND

MOODY PRESS
CHICAGO

An pahina kan titulo: An Istorya ni Harry Liu kan Pocket Testament League, ni Harry Liu asin Ellen Drummond, sarong misyonera na nakabalik hale sa China (Moody Press, Chicago).
Copyright © 1956 by The Moody Bible Institute of Chicago

Crew #243

Kan Agosto 1944 nagduman si Ken sa Walla Walla, Washington, para sa training kan crew kan B-24.

> An sakuyang crew iyo an #243. … Nagtutubod ako na tinatawan ako kan Kagurangnan nin sarong marahay na crew. Kaipuhan ko nanggad an saiyang tabang na arog kan dai pa nangyari sa sunod na pirang semana.
>
> Ken, 11 Agosto 1944

Kan 28 Setyembre, sa sarong training flight, may sarong nagbalik asin nagsabi saiya na gusto ninda siya sa atubangan.

> Nagsakat ako asin naaraman ko na ako an malupad nin mientras. Kaya sa sunod na 20 minutos (mga) ako an may hawak kan controls sa kadaklan kan oras. … Pinakiling ko siya nin harayo sa gilid asin nagliko kami. … Masarong-masarong panahon kan buhay ko ini, sana makalupad pa ako giraray kan 24 na idto.
>
> Ken, 28 Setyembre 1944

Kan 18 Oktubre, pagkatapos nin sarong programa kan ebanghelyo sa kapilya kan base: *"Sinimbag an samong mga pag-ampo. … Sarong lalaki si Elijah Blevins an naligtas."*

Pagkatapos nin huring furlough sa harong, asin an enot na hiling sa saiyang bagong sadit na tugang na babayi, si Jane Ann, nagsakay siya pabalik sa sarong tren na punô nin tawo: *"Mayo nang matukawan – Kaya nagluwas ako sa pagitan kan mga karo kan paghale ko sa Abilene asin nagkanta nin pirang chorus. … Makangangalas na furlough iyan Salamat sa Kagurangnan."*

> P.S. Ipag-ampo tabi na andamon ako kan Kagurangnan para sa laban sa hawak, sa isip, sa espiritu asin iba pa. (Sa gabos na paagi)
>
> Si Ken sa saiyang ina, 7 Nobyembre 1944

Pagsalto-salto sa mga Isla

Sa Hamilton Field, California, an crew tinawan nin bagong B-24. *"Grabe, makangangalas talaga siya – gabos na pinakabagong kagamitan."* Mientras nagbabantay, nagsurat siya pauli *"hale sa dati nang B-24 ginagamit ko an lamesa kan radio man."* Mga 23 Nobyembre naglupad sinda pasiring sa ibabaw kan Pacific.

> Kun an sarong tawo yaon sa itaas kan mga panganuron na tubig sana an nasa irarom, mas lalo mong nasasabotan kun gurano ka kaipuhan magsalig sa Dios.
>
> Ken, 24 Nobyembre 1944

Nagpundo sinda sa Tarawa, kun sain *"nangyari an saro sa pinakamapait na labanan kan gera."* Sinurat niya, *"Garo harani na harani sako an Kagurangnan huli sa saindong mga pag-ampo. Iba na an pakiramdam ko sa pagduman kisa sa inisip ko."* Kan 1 Disyembre nag-landing sinda sa Nadzab, New Guinea. *"Igwa ako nin mga totoong istorya na isasaysay alagad siguro dai mamumutan kan censor na haleon an gabos kaya itatagama ko na sana sagkod makauli ako."*

> Ngunyan na aldaw nagduman kami sa enot na pag-atake sa kaaway. Wawak! An samuyang target sarong dalan na pinag-aagihan nin suplay. Kami an lead ship kaya nahiling ko nanggad an gabos. Mayong flak Mayong Zeros. … Yaon an Red Cross dara an grapefruit juice.
>
> Si Ken sa saiyang tatay, 17 Disyembre 1944

Kan 23 Disyembre mga beinteng surat an nag-abot nin sabay-sabay. *"Uya, dapat nahiling nindo an mga kaibahan kan sinabi ko sainda an manongod sa bagong aking baka na babayi ni Josie. Okupado sindang gabos sa pagbasa kan saindang mga surat asin naghuna na may problema na sako."* An Pasko *"sarong mainit na aldaw nin Pasko sa New Guinea,"* kaiba an sarong Baptist chaplain hale sa Kansas, *"marhay na kombinasyon."*

An Bible Class sa Nadzab

Nadzab, New Guinea · Pasko 1944 – Enero 1945

Bago nagbalyo si Ken sa Jolly Rogers, nagpoon siya nin Bible study sa Nadzab kaiba an duwang Kristiyanong amigo, si Robert Meek asin sarong lalaki na inaapod sana kan mga surat na "Lucky." Kan hapon kan Pasko 1944, hinilingan niya si Meek na nagtitindog nin tolda, na may parachute bilang kisame.

Nagsurat si Meek kan Enero. An proyekto kan mga banggi kan semana napundo kan mayo na si Ken, alagad nagpapadagos an klase kada Domingo.

> Mayo nin iba apuwera sako asin ki Lucky an interesado sa proyekto na pinagpoon mo bago ka naghale digdi kaya pinundo na ini. … Marhay an Bible class kada Domingo nin aga kun hihilingon kun sain kami nagpoon asin sana magdakula pa an interes.
>
> Si Robert Meek ki Ken, 22 Enero 1945

Mga dose an nag-aabot kada semana, kinse kan Domingo bago siya nagsurat, asin si Chaplain Watters nagdadara nin "makangangalas na mga mensahe kan Ebanghelyo." Si Meek asin tolo pa ngunyan nag-eerok sa tolda na parachute asin nagtatanom nin kamatis hale sa binhi na ipinadara kan saiyang agom.

Nagpasalamat si Lucky ki Ken para sa sarong tract.

> Maski ano, barkada, ano man *** an mangyari pinapakusog talaga taka asin sinusuportaran ko ini nin pag-ampo.
>
> Si Lucky ki Ken, 7 Enero 1945

An mga sobre ni Ken ngunyan nakasurat na "Cpl. Kenneth E. Engle, APO 713-1." An saiyang serial number 37538334.

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

"Kumusta hale sa Jolly Rogers!"

Sa katapusan kan Disyembre 1944, an crew ni Stanley nakaiba sa 90th Bomb Group, an Jolly Rogers, 319th Squadron. Naglupad si Ken sa ikog kan eroplano bilang assistant radio operator asin gunner.

> Kumusta hale sa Jolly Rogers! … Naglalaom asin nag-aampo talaga ako na makua ta na an pagdaog madali. Napapagal na ako sa gera na ini asin dai ko na iniintindi kun siisay an makaaram.
>
> Si Ken sa saiyang tatay, 28 Disyembre 1944

Ipinadara niya pauli an mga pangaran kan crew, an crew ni Lt. Loren Stanley, asin inapod ini na *"Pinakamarahay na Crew sa Bilog na Kinaban."*

> Tapos na an Bagong Taon asin tapos na an enot na misyon. … Inatake mi an Filipinas. … Sa itaas kan target, kakan ako nin kakan nin life savers, sunod-sunod. Nakatipon ini sa sakuyang toggle switch.
>
> Si Ken ki Keith, 3 Enero 1945

Kan 1 Pebrero tinawan siya kan saiyang piloto nin sarong Bagong Tipan na may bulawan na metal na tahob. *"Hinale ko an tahob asin ibinugtak ko sa sakong Bagong Tipan. Bakong proteksyon sa bala an kaipuhan ko kundi an proteksyon nin Dios."*

Kan 10 Pebrero sinuratan niya an saiyang tatay hale sa ikog kan eroplano, pabalik hale sa sarong pag-atake.

> Duman sa irarom kan celluloid yaon an sakuyang Kapitan an sakuyang sadit na tugang na lalaki (nakangirit sagkod tulak) si Nanay asin an duwa kong tugang na babayi asin si Tatay na nakatindog sa bagong balkon na nakalaog an kamot sa bulsa. Maiisip nindo kun ano an namatean ko. (homesick)
>
> Ken, 10 Pebrero 1945

Sa Sarong Lugar sa Filipinas

Kan Pebrero 1945 an Jolly Rogers naglulupad na hale sa Mindoro. Kan 20 Pebrero nagduman si Ken sa *"sarong serbisyo tanganing pasalamatan an Dios sa pagkahilwas kan Filipinas. Hinagad ini ni General Mac Arthur."* Pinirmahan niya an sarong surat nin *"Hale sa Aki na Filipino."*

> Parati akong yaon sa "lugsadan kan anino nin kagadanan" alagad sinasabi Niya "Dai ka matakot" asin mayo akong dapat ikahadit. An pinakagrabeng lugad sagkod ngunyan iyo an kagat nin namok.
>
> Si Ken ki Keith, 15 Pebrero 1945

Binibilang niya an saiyang mga misyon sa edad kan saiyang tugang na lalaki asin mga tugang na babayi. Kan 28 Pebrero: *"Ngunyan kulang na ako nin saro (14) sa edad ni Keith na 15."*

> Natapos mi ngunyan na aldaw an sarong mabangis na misyon sa itaas kan Formosa. Totoo, napatunayan giraray sako an Ps. 23:4. Huli ta yaon kami sa lugsadan na idto.
>
> Si Ken sa saiyang ina, 3 Marso 1945

Kan sunod na aldaw, 4 Marso, nagluwas siya hale sa kapilya, kun sain nagkaigwa nin memorial service *"para sa mga kaibahan na nawara sato kan mga nakaaging aldaw."* Iyo iyan an aldaw na ipinapahiling kan mga rekord ni Gordon na nag-aampo siya para sa sarong simbahan sa San Jose, Mindoro.

Kan 5 Marso sinuratan niya an saiyang sadit na tugang na babayi na si Jane Ann manongod sa maabot. Inimahinar niya an sadiri *"sa W.M.B.I. na ako an anouncer ... sarong pangarap sa Filipinas alagad puwedeng mangyari!"* Pagkatapos nin anom na taon, yaon na siya sa radyo sa Manila.

Hale sa ospital kan bulan na iyan idinugang niya, *"Nagpopoon na akong masabotan kun taano an mga misyonero na nakaabot na sa field nagbabalik-balik. An mga tawo digdi interesante na marhay asin mabuot na marhay."*

Mga Surat Hale sa Crew

Spring 1945

Kan naghale si Ken sa crew kan Marso 1945, sinurat ni Jim Hickey na pinili ninda an saiyang mga gamit bago ini isinurender.

> Pinagsuhay mi an kadaklan sa saimong mga gamit bago mi ini isinurender. Hinale mi an gabos mong gamit kaiba an saimong Biblia asin iba pang mga libro.
>
> Si Jim Hickey ki Ken, 11 Abril 1945

An gabos sa crew nagin staff sergeant. "Si Stanley na-check out na sa lead! Iyo an pinalupad mi kan huri mi na misyon pa-Farmosa." Nabigo an saindang hardin: "Kinalot kan mga manok an kabanga kan mga rabanos asin Karot, asin kinakan kan mga dagang an natada."

Sa harong dai aram kan pamilya kun sain siya. Sarong kataraed na nakabalik hale sa Pacific an nagsabi ki Grant na may San Jose sa Luzon asin saro sa Mindoro. Sinurat ni Nanay, *"Huli ta harayo na harayo ka, mayo kaming magibo,"* dangan, *"Alagad bago ko sanang nabasa an Bersikulo 'Alagad an sakong Dios an matao kan gabos nindong kaipuhan' asin an distansya mayo nin kahulugan saiya."* Sa ibaba idinugang ni Keith an Romans 8:28 asin idinugang ni Eloise an Isaiah 26:3. Duwang bulan pagkatapos sinurat ni Ken, "An Romans 8:28 yaon pa man sa 'Libro kan mga libro.'"

Nakatabang man si Ken sa iba. Si Johnny Hanrahan, sarong sundalo na namidbid niya kan tiempo nin primavera, nagsurat kan Hunyo:

> Dapat kaidto pa taka sinuratan, Ken, tanganing pasalamatan ka sa pagpakusog nin boot asin paggiya na itinao mo kan mga masakit na aldaw na iyan sa 126th. … Pirmi akong magpapasalamat na yaon ka sa sakong too kan panahon na iyan. … May nakua ako Ken - ipinapasa ko ini sa iba.
>
> Si John C. Hanrahan ki Ken, 24 Hunyo 1945

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

John Sunberg

England · 1945

Si John Sunberg sarong Kristiyanong amigo ni Ken poon pa kan mga aldaw kan training. Naglupad siya kaiba an Eighth Air Force hale sa England, asin kan Pebrero 1945 sinuratan niya si "Cpl. Kenneth E. Engle." Nahiling niya si Hannah, sarong amigo hale sa training, sa London. Mayo siyang Kristiyanong barkada sa saiyang crew, alagad padagos niyang binabasa an saiyang Biblia.

> Binabasa ko an sakong Biblia nin duwang beses kada aldaw asin nagsasaulo nin mga bersikulo kan Kasuratan. … Natapos ko na an 13 na operasyon asin 22 pa an natatada. Nagpapasalamat ako sa Dios sa Saiyang makangangalas na proteksyon sagkod ngunyan.
>
> Si John Sunberg ki Ken, 27 Pebrero 1945

Kan Disyembre an saiyang tugang na si Bill nagsurat ki Ken hale sa Red Oak. Kan 18 Marso 1945, sa ika-23 na misyon, pa-Berlin, an bomber ni John grabeng natamaan. Pinrobaran kan crew na makaabot sa teritoryo na kapot kan mga Ruso asin gabos sinda nag-parachute.

> Gabos sinda nakaluwas sa eroplano nin ligtas alagad pinaputokan sinda kan mga Fighter plane kan mga Ruso.
>
> Si Bill Sunberg ki Ken, 18 Disyembre 1945

Si John asin si Sergeant Marino an nagadan. An duwang surat tinagama kaiba an mga sadiring surat ni Ken.

Nagsurat man an iba. Si Harry, sarong gunner na naglupad nin pitong misyon bago siya pinundo sa paglupad, nagsabi ki Ken, "Kaipuhan ko an sarong tawo na arog mo na makaiba, asin makaiba sa simbahan, sa mga pagtiripon kada semana."

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Kun Sain Ka Niya Gustong Mamugtak

Abilene asin Chicago · 1945–1948

Nagbalik si Ken sa Moody pagkatapos kan gera, asin hale sa uma asin hale sa Chicago nagtatao na siya para sa misyon. Kan 1945 pinasalamatan siya kan Moody Missionary Union para sa sarong regalo. Kan 1946 an misyonera na si Anita Lewis nagpasalamat saiya para sa sampulong dolyar asin sa saiyang mga pag-ampo: "Gamiton ka logod nin dakula kan Kagurangnan para sa Saiyang kamurawayan asin madali kang ibugtak sa lugar nin serbisyo na Saiyang pinili."

Kan 1948 may nag-abot na surat hale sa India. Si Violet Hendrickson, sarong amiga sa Moody na ipinagtagubilin hale sa Austin, nagsurat hale sa sarong eskwelahan nin mga daraga sa Kollegal. Nakahiling siya nin sarong bilog-pahinang anunsyo kan Moody sa sarong magasin, na may retrato ni Ken, "na nakikiolay sa sarong lalaki sa sarong mission." Naggirumdom siya kan saindang olay sa Sweet Shop manongod kun an sarong misyonero dapat magplano kan saiyang dalan o ipabaya ini sa Kagurangnan.

> Kenneth, iyo ini an pinakamakangangalas na bagay sa bilog na kinaban, an maaraman na an lugar na saimong kinamumugtakan iyo an lugar na mismong an Kagurangnan an nagpili para saimo. … Igwa ka na daw nin dugang na paggiya hale sa Kagurangnan kun sain ka Niya gustong mamugtak? Garo dakol na marhay an kaipuhan sa gabos na lugar.
>
> Si Violet Hendrickson ki Ken, 19 Agosto 1948

Kan tiempo nin primavera na iyan, si Keith engaged na ki Cleo Barten asin hinagad ki Ken na magin best man. Tinawan ni Ken nin tagubilin an saiyang tugang.

> Iyo ini an pag-enot sa Kagurangnan na Jesu-Cristo sa gabos na bagay. Kun totoong Siya an inienot mo, Siya an maayos kan gabos na detalye. … Dangan gusto nindong pag-olayan an pagkaigwa nin pagsamba bilang pamilya sa saindong harong.
>
> Si Ken ki Keith, 28 Abril 1948

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

An Barko nin Kayamanan

Worcester, Massachusetts · Agosto 1949

Pagkatapos na mag-graduate sa Moody kan 1949, ginamit ni Ken an saiyang bakasyon kan Agosto sa pagpadalagan nin duwang semanang Daily Vacation Bible School sa sarong sadit na kapilya sa Worcester, Massachusetts. Nagpoon ini kan 8 Agosto.

Pinadalagan niya ini na garo sarong paglayag. Lambang aki kaipuhan nin tiket tanganing makasakay sa barko. Sarong karera nin mga sailboat an nagpapaabante sa lambang crew huli sa pagdara nin mga Biblia asin mga bisita, asin sarong sadit na aking lalaki an nagdara nin 28 na aki sa laog kan duwang semana.

> Saro pang pinakamagayon na kabtang kan aldaw iyo an pagsaulo na inapod mi na treasure boat (barko nin kayamanan), an Biblia an samong mapa kan kayamanan.
>
> An report ni Ken, Setyembre 1949

Sarong aga may sarong aking lalaki na nagdanay. Siya an amigo na nagdara kan gabos na bisitang iyan.

> An pinakadakulang kaogmahan kan trabaho iyo kan sarong aga na nagkaigwa ako nin tsansa na darahon an sarong hoben na lalaki sa Kagurangnan na Jesus. Gurano kadakula an saiyang kaogmahan kan si Jesus naglaog.
>
> an parehong report

Kan huring banggi nag-abot an mga magurang, asin itinao man sainda an ebanghelyo. Dangan nagpadagos si Ken pa-New York asin Washington, D.C.

Mga aking lalaki asin aking babayi, mga bersikulong isinaulo, asin an ebanghelyo: iyo ini an trabaho na gigibohon niya sa natatadang kabtang kan saiyang buhay, bago pa niya naaraman kun sain siya isusugo kan Kagurangnan.

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

IKADUWANG KABTANG

Si Ken asin Mary Lou

Sarong daraga hale sa Canonsburg, asin sarong surat na nagbiyahe sa Pacific

IN-UPDATE KAN 24 OKTUBRE 2026

Si Karen asin Patrick sa Romblon

An Daraga Hale sa Canonsburg

Si **Mary Louise Leonard** namundag kan 20 Hulyo 1930 sa Canonsburg, Pennsylvania. An saiyang sadiring memoir nagrerekord kan enot na reaksyon kan saiyang ina: *"Kaumaw na bata!"* Si Tiya Freda, an kambal, nagsimbag, *"Bako man, magayon siya!"*

Nagdakula siya kaiba si Laddie an collie, nagtutugtog nin piano na dai nagbabasa nin nota asin nin trombone sa banda, asin itinao an saiyang buhay ki Cristo kan 1942. Kan 31 Agosto 1948 nag-abot siya sa Chicago tanganing mag-adal bilang nars sa West Suburban Hospital. Kan tiempo nin otonyo na iyan nagduman siya tanganing madangog si Dr. Ironside. Kan 1949 inako siya sa fellowship sa Austin Gospel Hall.

Namidbid niya si Ken sa trabaho para sa mga aki sa sarong kapilya sa Chicago. An saindang pag-ibigan nagpoon kan tiempo nin init kan 1950, sabi kan pamilya, sa sarong moonlight cruise.

An journal ni Ken an nagtatao kan petsa: Lunes 26 Hunyo 1950. "Bago sanang natapos an sarong panahon nin paghalat," sinurat niya. Interesado na siya poon kan Enero asin naghalat nin pirang bulan sa "go ahead" kan Kagurangnan. "Ogmang-ogma ako na naghalat ako, logod parati na arog kaiyan." An saiyang sadiring timeline nagdudugang nin duwang tala kan Disyembre 1950:

> ```
> Dis 11, 1950 - cedar chest (hale ki Ken)
> Dis 14, 1950 - Pa-Abilene - Texas Chief (Tanganing hilingon si Ken)
> ```
>
> An timeline ni Mary Lou

Duwang bulan pagkatapos naglayag si Ken pa-Filipinas na dai siya kaiba.

Hale sa sadiring memoir asin timeline ni Mary Lou.

An Pag-ampo sa Moody

1949 o 1950

Kan estudyante pa si Ken sa Moody Bible Institute, kaiba siya sa sarong grupo sa pag-ampo na nagtitiripon tanganing mag-ampo para sa China. An pasan na iyan nagpoon pa kan saiyang enot na taon sa Moody, kan si Harry Liu, sarong estudyanteng Chinese, nangenot sa sarong prayer meeting para sa China (hilingon an Sarong Misyonero Hale sa China). Kan parehong panahon nakikisuratan siya ki Cyril Brooks sa Filipinas, asin ipinag-aampo niya kun gusto daw kan Kagurangnan na magduman siya duman.

Sarong banggi inimbitar ni Ken an ibang mga estudyante sa Moody na makiiba saiya sa sarong prayer meeting na bilog na banggi. Nag-ampo sinda sagkod aga.

Kan sunod na aga nagduman si Ken sa saiyang mailbox. Sa laog may surat hale ki Cyril Brooks, na nag-iimbitar saiya na mag-abot sa Filipinas bilang misyonero. An surat na iyan yaon sa sarong barko sa laog nin trentang aldaw. Nakaabot ini saiya sa mismong aga pagkatapos na ginugol niya an banggi sa paghagad sa Dios nin direksyon.

Ipinadara na kan Dios an simbag sarong bulan bago pa natapos ni Ken an paghagad kaini.

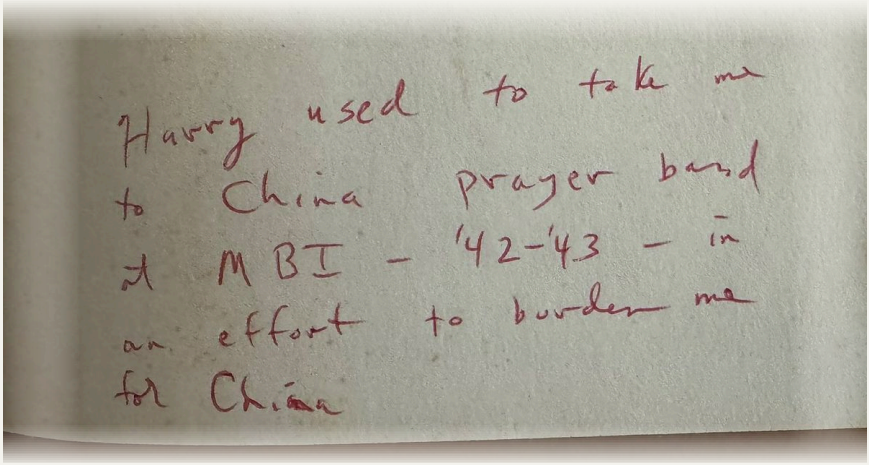
“Asin mangyayari na bago pa sinda mag-apod, sisimbagon ko na; asin mientras na nagtataram pa sinda, madadangog ko na.”

Isaiah 65:24

Hale sa mga girumdom ni Kevin Engle

▶ Dangogon si Dad Brooks

An China Prayer Band

An sadiring tala ni Tatay sa pulang tinta, nakasurat sa saiyang kopya kan Chinaman's Chance: "Pirmi akong dinadara ni Harry sa China prayer band sa MBI – '42–'43 – tanganing magkaigwa ako nin pasan para sa China." Sa Moody Bible Institute enot na ibinugtak ni Harry Liu an China sa puso ni Ken. Hilingon an Sarong Misyonero Hale sa China.

Koleksyon ni Kevin Engle · *Chinaman's Chance* © 1956 by The Moody Bible Institute of Chicago

Sarong Bukas na Pinto

Chicago · Mayo–Agosto 1950

Kan tiempo nin primavera kan 1950 sinuratan ni Ken si Cyril Brooks sa Manila tanganing hapoton an manongod sa kaipuhan. Nag-abot an simbag kan huring kabtang kan Mayo. Sinurat ni Mr. Brooks na dapat sunodon ni Ken an paggiya kan Kagurangnan, dangan:

> Siguradong may lugar para saimo na makatabang sa palibot kan San Juan kun apodon ka kan Kagurangnan na magtrabaho kaiba mi. Ngunyan dakol an dai nagigibo huli ta mayo kaming panahon asin kusog na atubangon an gabos.
>
> Cyril Brooks, sinitar ni Ken sa saiyang ina, 26 Mayo 1950

May trabaho sa Ingles sa mga hoben, sabi niya, "kun sain puwede mo kaming tabangan tolos na maginhawahan," asin nagbanggit siya nin sarong roll-away bed.

> Dai na kaipuhan sabihon na kan naako ko an surat ogmang-ogma ako. Garo may sarong bukas na pinto sa atubangan ko, maski ngunyan man sana. … Tinawan ako kan Kagurangnan nin totoong kaogmahan asin katoninongan sa sakong puso poon kan desisyon na magduman sa mga Isla. Mayo nin mas marhay kisa sa pagigin yaon sa Saiyang kabotan.
>
> Si Ken sa saiyang ina, 26 Mayo 1950

Nagdrowing si Ken nin timetable, na an pag-abot sa field kan Disyembre. (Kun ini an surat kan prayer meeting na bilog na banggi, dai aram kan pamilya.)

Punô an saiyang huring mga semana sa Moody. Nagtaram siya manongod sa mga may ketong mientras maluya an saiyang boses: "Nagtutubod ako na ginamit ini kan Espiritu Santo." Kan 17 Hulyo nag-apod an Dean nin sarong aldaw nin pag-ampo para sa mga magga-graduate, "sarong aldaw na haloy kong gigirumdomon." Nag-graduate siya kan 3 Agosto 1950.

Ipinagtagubilin sa Trabaho

Chicago asin Abilene · Hunyo–Hulyo 1950

Kan Domingo 25 Hunyo 1950 nakipagtiripon si Ken sa mga elder na tugang sa Austin Gospel Hall sa Chicago asin itinao an saiyang patotoo. *"Gusto nindang magsurat nin sarong surat na magkaiba kan asembleya sa Abilene,"* sinabi niya sa saiyang tugang na si Eloise.

An surat petsado 9 Hulyo 1950. Para ini sa "mga Kristiyano na nagtitiripon sa pangaran kan satong Kagurangnan na Jesu-Cristo sa Estados Unidos, Canada asin iba pang lugar." Isinasaysay kaini kun paano nag-abot si Ken sa Chicago hale sa Abilene bilang estudyante asin kun paano siya inapod sa armed forces.

> Kan huri inapod siya sa serbisyo kan armed forces asin mientras yaon sa Filipinas, an kaipuhan kan ebanghelyo sa nasyon na iyan ibinugtak sa saiyang puso kan Espiritu Santo. … Nanodan mi na mamotan an samong tugang na si Engle asin pahalagahan an saiyang pagmawot na magserbi sa trabaho kan Kagurangnan.
>
> an surat nin pagtagubilin, 9 Hulyo 1950

Sinasabi kaini na gusto niyang magduman bilang kaibahan na paratrabaho ni Cyril Brooks kan Manila.

Para sa Grace and Truth Gospel Hall sa Abilene, pinirmahan ini ni D. W. Emig, F. H. Nicholson, kan ama ni Ken na si Grant Engle, kan saiyang tiyo na si Orville Robson asin kan saiyang tugang na si Keith Engle. Para sa Austin, katorseng lalaki an nagpirma, kaiba si Henry T. Moffat, Dr. R. Winfield Scott, Phil R. Clarkson asin Clarence R. Welsher.

Sa mga Brethren an sarong misyonero dai naglalaog sa sarong board. Naghahale siya na ipinagtagubilin kan saiyang mga asembleya sa harong, asin sinda an nagsusuporta saiya sa pag-ampo. An ama asin tugang ni Ken an nagpirma kan saindang pangaran sa surat na nagsugo saiya.

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

An Asembleya na Nagsugo Sainda

Austin Gospel Hall, Chicago · 1894–1953

Ini an istorya kan Austin Gospel Hall sa Chicago, kan huri Woodside Bible Chapel, na isinaysay ni James Brown, saro sa mga paratubod na yaon na duman poon pa kan enot na mga aldaw. Sinusunod kaini an sadit na asembleya poon sa sarong inarkilang tindahan kan 1894 sagkod sa sarong hall na may mga duwang gatos na paratubod. Harani sa katapusan, kaiba sa mga isinugo kan asembleya tanganing magserbi sa Kagurangnan sa harayong mga lugar, manonompongan mo an "Mr. & Mrs. Ken. Engle — Philippines."

Origin and Growth of Austin Assembly, 1894 until 1953 · ni James Brown

Kan taon 1894, an Austin, Illinois sarong sadit na baryo sa may sulnupan sana kan Chicago.

Kan Primavera kan taon na idto, duwang tugang sa pagtubod an nag-abot hale sa Avondale (si Winsor Chase asin si James K. Pea) tanganing hilingon kun puede magpoon nin patotoo sa Baryo, na kan panahon na idto pinag-iirokan nin mga tawong parasimba, kadaklan mga Lutheran, Baptist asin Methodist. Siring man, kan panahon na idto mayo nin saloon sa baryo, asin mayo man nin simbahan na Romano Katoliko sa palibot kan lugar na kinamumugtakan ngunyan kan Austin Gospel Hall. Kan Otono kan 1894, an duwang tugang na nasambitan sa itaas nagbalyo sa Austin kaiba an sainda mga pamilya — asin iyo ini an nagbukas nin dalan para sa pagpoon, sa sadit na paagi, nin sarong asembleya sa Austin. Mientras, an Ebanghelyo ipinapahayag na sa mga kanto kan kalye; asin kaiba sa mga nagkaigwa nin interes sa gibong ini an matapang na parawalat na pioneer na si Donald Ross, na pirang beses nagwalat sa luwas, asin nagbisita man sa mga harong na kun sain nagwalat siya nin mga tract kan Ebanghelyo. Kan enot na kabtang kan taon 1895, an mga pamilya ni William Pea asin ni Forsyth Frazer nag-abot hale sa Avondale; asin sa huri nakaiba ninda an tolong pamilyang Swedish (Matson, Anderson asin Hagland) na dati kaibahan kan mga apod na exclusive brethren. An pitong pamilya nagdesisyon na magrenta nin sarong Tindahan sa kaidto inaapod na Ontario Street (ngunyan aram bilang Ohio Street) asin Parkside Avenue.

Duman ninda ginigibo an Pamanggihan kan Kagurangnan, nagkaigwa nin Sunday School, mga pagtiripon sa Ebanghelyo kun Domingo nin banggi, asin mga pagtiripon man sa laog kan semana.

Nagkaigwa nin mga kampanya sa Ebanghelyo sa hall na pinangenotan ni Donald Ross, James Harous, Mr. Honeypenny, John Smith, Donald Munroe, Alexander Marshall, C. F. Rose, W. J. McClure asin iba pa. Nagkaigwa man nin mga pagtiripon sa tolda sa distrito, asin an mga pagtiripon sa hall asin sa tolda nagresulta sa pagtubod kan mga dai pa ligtas asin sa pagpakosog kan mga banal. Kan 1900 nagrenta sinda nin sadit na tindahan sa kanto kan Laramie asin Chicago Avenues, asin duman nagkaigwa nin mga pagtiripon para sa mga aki na pinangenotan ni Mr. Soper, Mr. Cole asin Mr. M. Capp; an iba sa mga aki nagtubod asin idinugang sa Asembleya. Kan panahon na idto, duwa sa mga nangengenot na tugang an nawara sa sadit na grupo kan mga paratubod — si Winsor Chase nagduman sa Evanston, Illinois huli ta nagbalyo an negosyo na pinagtatrabahuhan niya, asin an saro nag-uli na sa Kagurangnan pagkatapos nin pirang bulan na pagkahelang. Poon 1901 sagkod 1902, an mga paratubod nakiiba sa West Side Meeting, na yaon sa Colorado Avenue harani sa Madison Street. Kan enot na kabtang kan 1905, an mga Paratubod sa Austin nagdesisyon na magbalik asin magpoon giraray nin patotoo sa sainda lugar, asin ginibo ninda ini paagi sa pagrenta kan Nissen's Hall na yaon mga apat na bloke pasirangan kan Laramie Avenue sa Chicago Avenue. Kan taon 1907, an mga paratubod nagtitiripon sa sarong tindahan na pirang pinto sana pasirangan kan Laramie sa Chicago Avenue, asin kan 1908 yaon sinda sa sarong Hall sa itaas sa 419 N. Laramie Avenue. An mga nangengenot na tugang kan panahon na idto iyo si Tom Bendelow, G. N. Barnes, D. Stubbs, D. M. Kerr asin Alec Anderson. An mga hoben iyo si John Duff, Robert Houston, Jr., William Murray, James Brown, Ralph Barnes, si Elizabeth asin Ann Gilmour, si Mary asin Alice Pea.

Dai nahaloy, si Mr. Robert Houston, Sr., asin an iba pa niyang pamilya nag-abot hale sa New York. Si Mr. & Mrs. Robert Murray nag-abot hale sa Kilmarnock, Scotland, asin nakadugang sa bilang kan mga kaibahan sa pagtubod. Si Mr. & Mrs. Andrew Gilmour asin an iba pa kan pamilya nag-abot kan taon 1912, asin kan panahon na idto mga kwarenta o singkwenta na an kaibahan sa pagtubod.

Kan panahon na idto, may dakul-dakul nang Sunday School, asin si Mr. C. F. Atwood, na bistado kan mga gurang na tugang, asin nakiiba sa asembleya kan huring kabtang kan taon 1908, an itinogdok na superintendent kan Sunday School. An Pamanggihan kan Kagurangnan ginigibo kada Aldaw kan Kagurangnan nin 10:30 A.M., an Sunday School nin 2:30 P.M., asin an Ebanghelyo ipinapahayag nin 7:45 P.M. kada banggi kan Aldaw kan Kagurangnan. Iba-ibang Ebanghelista an nagwalat sa Hall sa 419 N. 52nd Avenue (arog kan pangaran kaidto) poon 1908 sagkod 1915, kan an mga paratubod naglipat sa bagong gibong hall sa 748 N. 51st Court (ngunyan an pangaran N. Leamington Avenue). Kaiba sa mga bistadong Ebanghelista kan panahon na idto si Mr. Robert McMurdo, na kaiba an saiyang pamilya nag-iirok na sa Austin, asin sa iba-ibang panahon nangenot sa mga serye nin pagtiripon, nagwawalat kan Ebanghelyo asin nagtotokdo kan Tataramon, asin may mga bunga. An mga lokal na tugang paminsan-minsan nagpapahayag kan Ebanghelyo sa Aldaw kan Kagurangnan nin 7:45, asin nagtotokdo kan Tataramon kun Martes nin banggi nin 7:45 P.M. An mga pagtiripon na ini, kaiba an mga pangaran kan mga paratokdo, ipinapaaram sa sarong lokal na pahayagan na an pangaran an Austinite, na pinapublikar asin binabasa nin dakul sa bilog na komunidad, asin nagtatao nin dakulang espasyo para sa mga bareta manongod sa Simbahan. Kan Pebrero 17, 1915, nagkaigwa nin pagtiripon sa AUSTIN GOSPEL HALL, 419 N. 52nd Avenue, asin inako an pangaran kan korporasyon, iyo an AUSTIN GOSPEL HALL INCORPORATED. Si Alec Anderson, Thomas Bendelow asin C. F. Atwood, mga Trustee.

Nagplano sinda na makua an propiedad sa 746-748 N. 51st Court, asin magtugdok nin Hall duman na an tantyang gastos $6500. An Asembleya magbabayad nin renta na 5% kan gastos sa korporasyon.

An daga binakal kan Marso 15, 1915 sa halagang $1260. An pagtugdok kan harong kinontrata kan bulan nin Mayo, 1915. An mga tukawan binakal sa halagang $500.00 asin an iba pang kagamitan idinonar. An harong natugdok sa gastos na mga $5250.

An enot na Kumperensya ginibo sa bagong Hall kan Sabado, Agosto 16, 1915, asin dawa may pirang sadit pang detalye sa harong na kaipuhan pang asikasuhon, dai ini nakaantala sa pormal na pagbukas kan hall.

An mga kaibahan sa pagtubod sa Austin Assembly hinagad na magpautang nin kwarta na may 5% na interes, asin $6455 an natipon (igo para bayadan an utang), asin an gabos na Note Holder nagpirma nin kasunduan na nagtotogot na bayadan an arin man o gabos na note sa arin man na oras. An mga note na ini binayadan paminsan-minsan, kaya kan Hunyo 1916, bayad na an gabos na note asin mayo na nin utang an propiedad. Siring man, si Mr. C. F. Atwood an nagbayad nin mga $5000.00 kan mga note na dai pa bayad tanganing magin posible ini. An ginibong ini ni Mr. Atwood naghale sa pagkamoot bilang tugang, asin sa halangkaw na kabotan sa CHRISTIAN

[An sarong kabtang digdi dai nabasa sa scan.]

Kaiba sa mga kaibahan sa pagtubod sa Austin Assembly kan enot na mga aldaw si Mr. & Mrs. George Mizen, Mr. Eugene Peterson (ngunyan taga-Toronto), Miss G. Skinner, si Mary & Alice Pea, Mrs. A. Houston, an Pamilya Cameron, Mr. & Mrs. Fred Mizen, Mr. & Mrs. Ernie Bendelow, Mr. & Mrs. W. Duncan, Dr. W. Scott. Sa huri nag-abot si Mr. & Mrs. C. R. Welsher asin dakul pang iba hale sa Kostner Avenue Mission. An mga Skinner hale sa Elgin, an mga Simpson hale sa Kansas City, asin an mga pamilyang nag-abot hale sa ibang nasyon an nakadugang sa bilang kan mga kaibahan sa pagtubod sagkod mga 200.

Pirang kaibahan sa pagtubod an nagduman sa distrito kan Irving Park, nagkaigwa nin mga Pagtiripon sa Ebanghelyo sa sarong Tindahan, asin sa tabang ni H. H. Harper nagdakul sinda, asin sa huri nagdesisyon na magtugdok nin Hall sa 5614 Dakin Street. An saro pang sanga kan Austin Assembly iyo an Norwood Gospel Chapel, dawa ngani direkta sindang naghale sa Irving Park Gospel Hall. Si Mr. J. Willard Hoyle asin an iba na ngunyan kaibahan sa Norwood Gospel Chapel dati taga-Austin, asin dawa harayo na sinda, kaibahan pa man giraray sinda sa pagtubod kan mga nagtitiripon sa lugar na pinaghalean ninda. Kaya hale sa sadit na pagpoon, tolo na ngunyan an Asembleya na maogmang nagkakaibahan sa lambang saro.

An impluwensya kan Austin Assembly maabot sa harayo, huli ta an iba hale sa samuya nagduman sa harayong kabtang kan kinaban tanganing ipahayag an EBANGHELYO KAN KAMURAWAYAN KAN BENDITANG DIOS sa mga NAGTUTUKAW SA KADIKLOMAN ASIN SA ANINO KAN KAGADANAN. An minasunod na mga tugang na lalaki asin babayi itinagubilin sa paglilingkod sa Kagurangnan kan Austin Assembly sa iba-ibang panahon:

Mr. Maitland — Angola (ngunyan yaon sa harong).

Mr. & Mrs. J. H. Davies — India (ngunyan yaon sa England).

Harold H. Harper — U.S.A.

Mr. & Mrs. Edwin Gibbs — Natal.

Mr. & Mrs. Aden Ferguson — Natal.

Alfred P. Gibbs — U.S.A.

Mr. & Mrs. James Kenny — South America.

Mr. & Mrs. Wm. Rogers — Fr. Eq. Africa (ngunyan yaon sa harong).

Mrs. Alice Hey — France.

Mr. & Mrs. Ken. Engle — Filipinas.

Violet Hendrickson — India (ngunyan yaon sa harong).

Si Mr. & Mrs. John Duff, Mr. & Mrs. James Brown, asin Mrs. Elizabeth Murray na sana an natatada sa mga kaibahan sa pagtubod kan enot na mga aldaw, asin pagkatapos nin 45 na taon sa Chicago, si Mr. & Mrs. J. Brown mahale na pasiring sa Toronto, Canada.

An mga Trustee ngunyan iyo si John Duff, James Brown, C. R. Welsher, Donald Anderson asin Henry T. Moffat.

An nakasurat sa itaas sinurat ni JAMES BROWN.

Sinurat ni James Brown, sarong trustee kan Austin Gospel Hall, mga 1953, hale sa sarong typescript sa mga papeles kan pamilya. An Austin Gospel Hall sa huri nagin Woodside Bible Chapel.

Basaha sa Faithful Men Library ↗ · **I-download an PDF ↗** · **PDF sa Tagalog ↗**

Magkita Kita sa Taps

Kan Agosto 1950, binayaan ni Ken an Chicago pasiring sa uma kan pamilya sa Kansas. Siya asin si Mary Lou nagkaigwa nin sarong huring semana na magkaibahan, asin inapod niya iyan *"an pinakarurok kan sakuyang apat na taon sa Chicago."* Nagsurat siya hale sa uma na may sarong ideya.

> Kun puwede kada banggi nin alas 10:00 sa oras mo, na alas 9:00 PM digdi, maghalat kita tanganing mag-ampo nin magkaiba. … Kaya maski harayo kita sa lambang saro, makakapagtiripon kita sa atubangan kan Kagurangnan. Apodon ta ining "at taps."
>
> Si Ken ki Mary Lou, Agosto 1950

Tinapos niya an surat sa *"Magkita kita sa taps,"* asin sa laog nin pirang bulan pagkatapos, iyo idto an sainda "marahay na banggi."

Kan kadaklan na aldaw kan Agosto, nagtokdo si Ken sa Kansas Bible Camp harani sa Wichita. Nahiling kan mga camper kun gurano kadalas na an koreo nagdadara saiya nin mga surat hale sa Chicago, asin dai ninda iyan pinalampas. Sarong aga sa pamahaw, an bilog na kakanan nagkanta saiya:

> Ihale mo na an isip mo ki Mary Lou, Mr. Engle.
>
> an mga camper, Kansas Bible Camp, Agosto 1950

"Grabe na semana!" an sinurat niya sa sarong postcard. *"Pirang tawo an nagpahayag na sinda naligtas."*

Si Mary Lou nagsurat pabalik halos aroaldaw hale sa West Suburban, kun sain magigin senior student nurse na siya. Inamin ni Ken na an saiyang puso *"nagkukurubakob kada makaresibi ako nin surat hale sa Oak Park."* Kan 1 Setyembre, duwampulo may apat na pulang rosas an nag-abot hale sa Kansas, kapadis kan saiyang bagong puting uniporme.

Pito sa Kansas Bible Camp

Wichita, Kansas · Agosto 1950

An Kansas Bible Camp nagtiripon sa 1601 West 51st Street sa Wichita, na may mga 110 na camper. Si Ken nagtokdo nin singkwenta sagkod sisenta y singko na aki, edad siyam sagkod katorse, tolong beses sa sarong aldaw. An direktor, si Richard Burson, an nagtokdo sa mga camper kan "Get your mind off Mary Lou."

> Nag-aapaw an sakuyang puso ngunyan na banggi mientras nagsusurat ako - Duwang aki an nagpahayag na sinda naligtas - sarong sadit na totoy na itom asin sarong sadit na puting aking babayi.
>
> Si Ken ki Mary Lou, Agosto 1950

Pag-abot kan testimony meeting sa campfire kan Biernes, nagdakul pa sinda.

> Pitong aki (4 na lalaki & 3 na babayi) an nagpahayag na sinda naligtas. Mayo nin duwa na naligtas sa parehong oras o lugar.
>
> Si Ken ki Mary Lou, Agosto 1950

Maingat siya sa pagbilang: *"Kun nagtataram kita manongod sa mga kalag na naliligtas, sa hona ko kaipuhan kitang magin maingat na marhay ta nagtutubod ako na dakul na beses na pinamomondo ta an Kagurangnan sa bagay na ini. Mary Lou, dai ko aram kun nuarin ko huring nahiling an arog kadakulang bendisyon sa sakuyang ministeryo arog kan nahiling ko sa camp."*

Kan tag-init na idto nagpoon an Gera sa Korea. An mga amigo nauri na 1-A, asin naghapot si Mary Lou kun aapudon giraray si Ken sa militar.

> Nagduman na ako duman para ki Uncle Sam kaidto, ngunyan na beses naglalaom akong magduman para sa Kagurangnan. Alagad, Siya an pinakamarahay na nakakaaram asin kun gusto Niya na yaon ako duman, iyo mismo idto an lugar na gusto kong kamugtakan.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 23 Agosto 1950

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Duwang Hanay sa Traktor

Abilene, Kansas · Agosto–Setyembre 1950

Sa harong sa uma, nagpoon si Ken na isaysay an saiyang apod. Sa Elm Springs Bible Hall nagtao siya nin "Philippine flannel talk para sa mga aki" asin nagtaram manongod sa misyon sa bilog na kinaban. Kan 17 Setyembre nagwalat siya sa First Baptist Church kan Abilene.

> May sarong lalaki asin sarong babayi na nagrani pagkatapos kan serbisyo sa aga asin nagsabi na nagigirumdoman ninda na nakamidbid ninda ako sa Walla Walla, Wash. Idto kan yaon pa ako sa air force asin nagkamidbidan kami sa harong kan ministro na Baptist – Sadit an kinaban.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 18 Setyembre 1950

Nag-order siya nin sangribong prayer card, asin sa lambang saro sala an pagkasurat kan saiyang pangaran. An imprenta nagpadara nin ikaduwang ribo na tama na an pangaran. *"Mary Lou, nagtutubod ako na hale ini sa Kagurangnan. Duwang ribo sa presyo nin saro."*

Dangan nag-abot an sarong makuring pagpili. Si Don Parker, na nag-aareglo kan saiyang mga pagtiripon sa New York, nakulgan kan pumutok an makina kan saiyang yate, asin hinagad ki Ken na maghalat sagkod sa huring kabtang kan Oktubre. Mahale pa man giraray siya kan Setyembre?

> Nagluwas ako sakay sa traktor tanganing mag-harrow … asin tanganing mag-ampo man para sa paggiya.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 19 Setyembre 1950

Sa traktor, nagsurat siya nin duwang hanay nin mga rason, Setyembre asin Oktubre. An Setyembre an may "pinakamarahay na lista." *"Sarong lakdang nin pagtubod ini alagad M.L. halos aroaldaw Siyang nagtatao sako kan 'green light' manongod sa field. … Dawa madiklom an hiling manongod sa pagkua nin visa, nagtutubod ako na kun mag-ampo kita, aareglohon Niya ini sa tamang-tamang oras."*

Kan sunod na aldaw tinipon niya ini sa saiyang journal: "Idinulag sa Kagurangnan, gumamit nin duwang plano, ipinahiling Niya kun arin, nahihiling an bendisyon sa unahan. Bunga kan paghalat sa Saiya."

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

An Totoy na Taga-Wheaton

Chicago pasiring sa New England · Oktubre 1950

Sa tren sa banggi hale Chicago pasiring Boston, nahiling ni Ken an sarong hoben na lalaki sa atubang na tukawan na nagbabasa kan saiyang Biblia. Estudyante siya sa Wheaton College na mauli sa harong huli sa mga problema.

> Marahay na marahay an samuyang pakikipag-ibahan. Nagduman kami sa diner tanganing magkakan nin dikit - siertong dai siya naaalo sa Tataramon. Dinara niya an saiyang Biblia asin ipinatong sa lamesa.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 17 Oktubre 1950

Huli kan nahiling niyang mga problema kan totoy, nagdesisyon si Ken na dai na maggastos para sa sleeper, asin nagturog na nakakulo sa sarong bakanteng tukawan. Si Mr. MacDonald an nagsabat saiya sa Boston na nakasul-ot nin plaid na kurbata tanganing mamidbid siya ni Ken.

Kan enot na banggi na idto nagtaram si Ken sa hall sa Cliff Street sa Boston. "Totoong mainit an pag-ako. Pirang tawo an naghapot kun igwa na akong matuluyan. Ginibo ini kan Kagurangnan." Pagkalipas nin limang taon, kan nag-uli siya sa saiyang enot na furlough, nagbalik siya sa Beech Street tanganing isaysay an pagkamaimbod kan Dios sa Filipinas. "Arog nin harong an pag-iistar sa mga MacDonald."

Igwa na siya ngunyan nin 95 na slide kan Filipinas. Kan enot na banggi na ginamit niya iyan, sinurat niya, "Magagayon an mga slide alagad an parataram na si KE. maluya." Alagad nagdakul an mga pagtiripon: Somerville, Worcester, Attleboro, Westerly. *"Kasuhapon nin banggi nagkaigwa ako nin saro sa pinakamarahay na pagtiripon sa ebanghelyo na nagkaigwa ako. Aram ko na simbag iyan sa pag-ampo."*

Sarong babayi sa pagtiripon sa Beech Street sa Somerville an naghagad saiya na magtokdo sa saiyang klase sa child evangelism. Ibinulsa niya an direksyon na itinao kan babayi, alagad sa Beacon Street siya nagduman imbes na sa Beacon Terrace, asin kalahating oras siyang huri. *"An liksyon: Dai igo na sinunod ta an Kagurangnan kasuhapon asin kan mga aldaw bago kaiyan, kundi kaipuhan na maglakaw kita kaiba Niya ngunyan na aldaw."* Pagkalipas nin duwang bulan nagsurat an babayi na an mga aki nag-aampo para saiya, asin nagpadara nin regalo, kalahati kaiyan hale sa mga aki.

Kinopya niya para ki Mary Lou an sarong linya hale sa journal ni David Brainerd: *"Gusto kong ubuson an sakuyang buhay sa paglilingkod sa Saiya, para sa Saiyang kamurawayan."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Taano ta Magduman sa Ibang Nasyon?

West Suburban Hospital, Oak Park · Agosto–Nobyembre 1950

Si Mary Lou sarong student nurse, asin nanonompongan na niya an sadiri niyang apod. Sa Loop, nakaiba niya sa lamesa sa cafeteria an sarong gurang na babayi na reklamo nin reklamo, asin itinao niya saiya an tract na "The Way of Salvation." Nagsurat si Ken pabalik, *"Igwa ka kan kaipuhan para magin marahay na misyonero."*

May mga naghapot kun taano ta magduman pa sa ibang nasyon kun dakul man sa sadiring nasyon an dai pa ligtas. Nanompongan niya an simbag sa Lucas.

> An Luke 4:43 nagsasabi kun sain an Kagurangnan mismo nagsabi “Kaipuhan kong ipahayag an kahadean nin Dios sa ibang mga siyudad man; ta iyo iyan an dahilan kun taano ta ako sinugo!”
>
> Si Mary Lou ki Ken, 24 Oktubre 1950

> Mga dai nakakamidbid sa Dios an nasa palibot ta na may paagi na madangog an ebanghelyo, asin mas malain pa, ribo-ribo sa Africa o sa Filipinas na maogmang aakoon Siya kun madangog sana ninda an manongod Saiya. Makangangalas na kita an pinili na magpatotoo, bako daw?
>
> Si Mary Lou ki Ken, Setyembre 1950

Mientras naka-night duty siya, sarong lalaki na nagagadan sa kanser an naghapot saiya kun taano ta magigin siyang misyonero.

> Ipinaliwanag ko saiya na dawa importante an pagpaomay kan hawak para sa buhay na ini, an pagpaomay kan kalag iyo an magtatao nin buhay o kagadanan sa kasagkoran.
>
> Si Mary Lou ki Ken, Nobyembre 1950

Sa gilid kan sarong surat sinurat niya an "(MINDORA)," para sa Mindoro, kun sain nag-ampo si Ken para sa sarong simbahan kan 1945.

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Thanksgiving, 1950

An visa ni Ken para sa Filipinas pinagkakahaditan na sa laog nin pirang bulan, asin harayo pa sa sierto. Kan aldaw bago an Thanksgiving, nag-abot an bareta hale sa Manila: an opisina kan immigration nagrekomendar na itao iyan. Kan hapon kan Thanksgiving sa uma, mientras naghahalat sa pabo, sinurat ni Ken para ki Mary Lou an saiyang lista.

> Enot sa gabos, nagpapasalamat ako sa sakuyang Paraligtas. Itinao Niya an gabos para sako. … Sunod, nagpapasalamat ako Saiya para saimo. An saimong pakikiamigo labi pa sa pinangarap ko na makua sa siisay man.
>
> Si Ken ki Mary Lou, Thanksgiving, 23 Nobyembre 1950

> Sunod Mary Lou, nagpapasalamat ako sa Saiyang paggiya pasiring sa mga isla. Kasuhapon nakaako ako nin bareta na itatao na an sakuyang visa. Ogmang-ogma ako. Salamat sa saimong mga pag-ampo.
>
> an parehong surat

Dangan an saiyang mga magurang. *"Siertong dai na Niya ako matatawan nin mas marahay pang mga magurang."*

Pinirmahan niya iyan nin *"Sagkod sa Taps Ngunyan na Banggi."*

Malinaw na an plano ngunyan, asin makuri iyan. Si Ken an mauuna. Tatapuson ni Mary Lou an nursing school asin an saiyang mga kurso sa Wheaton, asin andam sindang maghalat sagkod tolong taon. Isinaysay ni Ken sa saiyang mga dating camper an bareta sa sarong Christmas prayer letter: *"Ipag-ampo man tabi ako mientras nanonood ako nin bagong tataramon. An pangaran kan tataramon iyo an TAGALOG."*

Daga o mga Kalag

Kansas · Nobyembre–Disyembre 1950

An visa kaipuhan pang dumaan sa mga Commissioner of Immigration sa Manila. An sarong komisyonado bago pa sanang napalitan, asin an bagong tawo, sarong Katoliko na nag-adal sa sarong eskwelahan na Presbyterian, pabor sa mga ebanghelikal. Nagsurat si Mr. Brooks, "PADAGOS TABING MAG-AMPO." Kan naaprobahan na, sinurat ni Ken, *"Dai ko pa man giraray mapaniwalaan an manongod sa visa. Ginibo Niya iyan asin dai ko ngani maaaraman kun paano."*

Pagbalik sa uma, padagos siyang nagwalat mientras naghahalat nin barko. Sa sarong pagtiripon kan mga ministro kan Disyembre, an parataram nagtabang sa mga paraoma manongod sa sainda mga tanom.

> Sa hona ko mas interesado siya sa daga kaysa sa mga kalag. Nagduduman siya sa mga paraoma asin tinatabangan sinda sa sainda mga tanom alagad naiisip ko kun pira an saiyang nadara ki Cristo.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 5 Disyembre 1950

Nagtaram siya sa sarong missionary meeting sa First Baptist asin sa Gospel Hall, dangan sa mga hoben sa high school sa Hutchinson.

> Nagtao ako sainda nin mga pahayag manongod sa Q.T., Pag-ampo, Personal na Pag-ebanghelyo asin manongod sa kabotan nin Dios. Dangan kasuhapon nin banggi ipinahiling ko an mga slide. Binendisyonan kan Kagurangnan poon sa pagpoon sagkod sa katapusan.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 11 Disyembre 1950

Kan Pasko nagsurat siya sa saiyang mga camper. *"Nagpaandam ako nin mga prayer card asin gusto ko na an lambang saro saindo magkaigwa nin saro. … Ngunyan naghahalat ako kan sakuyang passport asin pasahe. Arog kan aram nindo, dakul sa mga barko an pasiring sa Korea."* An saiyang postscript: *"Kaiba digdi an sarong sadit na tract. Basahon nindo tabi iyan!"*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Magkaibang Naghihiling sa Luwas

Abilene asin Chicago · Disyembre 1950

Bago nagduman si Mary Lou sa Kansas para sa Pasko, igwa na si Ken nin plano para sa saiyang pagbisita.

> Darahon mo tabi an saimong mga bersikulo (Navigtor.) Asin magplano kita na kada aga magkaibahan kita sa satuyang Quiet Time dangan isaysay ta sa lambang saro an nakua ta hale sa Kagurangnan.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 28 Nobyembre 1950

Pareho nindang ginagamit an mga bersikulong isasaulo kan Navigator. Pag-uli niya, binasa ninda an Mga Talinhaga na pareho an hakbang, sarong kapitulo kada aldaw, siya sa Kansas asin si Mary Lou sa Chicago, na huri nin pirang kapitulo. An Proverbs 6 nagtaram saiya manongod sa temprano na pagbangon.

> Dangan sa 6:9 nabasa ko an manongod sa turog asin nagtaram giraray sako an Kagurangnan manongod sa temprano na pagbangon tanganing gibohon an sakuyang Quiet Time. Ipag-ampo tabi na makanayon ako sa habol! Mas may kahulugan sako an Tataramon kun aga, garo baga.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 20 Disyembre 1950

Sa Proverbs 9 nanompongan niya an "duwang apod," an kadunungan asin an kamangmangan, na pareho nag-aapod hale sa halangkaw na lugar kan siyudad. Nagsurat si Mary Lou na an enot na mga kapitulo nakabendisyon saiya "poon kan ginibo ko iyan sa saimong paagi."

Kinopya niya para saiya an sarong kasabihan na pinanindogan ninda sagkod sa katapusan kan sainda buhay.

> “An pagkamoot bakong an pagtitig sa lambang saro, kundi an magkaibang paghiling sa luwas pasiring sa parehong direksyon.” Nagtutubod ako na haloy na, mahal ko, na ika asin ako magkaibang naghihiling sa luwas.
>
> Si Ken ki Mary Lou, Disyembre 1950

Makuri an maghalat. Kinopya niya man ini para saiya: *"Puede mong ibalyo an mga kamot kan relo sigun sa gusto mo, alagad dai mo nababago an oras. … Ipaubaya an gabos sa Saiya. Isuko an kamot. An Saimong kabotan, bakong an sako."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Sarong Harong na Nasulo sa Laog nin Trenta Minutos

Abilene · Bisperas kan Bagong Taon, 1950

Kan huring banggi kan 1950, binilang ni Ken para ki Mary Lou an mga bendisyon kan taon.

> Isipon mo sana - sa laog kaiyan an mga Brook hinagad na tabangan ko sinda, an draft board itinao sako an release, asin an gobyerno kan Filipinas nagrekomendar na itao an sakuyang visa.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 31 Disyembre 1950

Kan agang idto may sarong lalaki na naglaog sa oras kan Sunday school na may bareta manongod sa sunog. Sarong magayon na harong iyo harani sa Abilene, bagong remodel, kun sain nag-ondong si Ken asin si Mary Lou kan saiyang pagbisita. Sa laog nin mga trenta minutos nasulo iyan nin bilog. An pamilya an bado sana na suot ninda an natada.

> Mahal ko, posible na ubuson an bilog na buhay sa pagtugdok nin arog kaiyan dangan hilingon iyan na mapara sa laog nin 30 minutos. Alagad M.L. an mga bagay na yaon sa satuya “duman” dai noarin man matatagamtaman nin anay o nin langkag. Ipag-ampo, mahal ko, na dai ta noarin man iuuna an mga “bagay.”
>
> an parehong surat

Naisip niya an tugang na babayi ni Mary Lou na si Ginny, na nabalo kan Oktubre na idto. Ipinublikar kan *Bethany Star* na kan banggi bago an pag-uli sa langit kan saiyang agom, si Ginny asin si George nagpromesa sa Kagurangnan na an mga materyal na bagay dai magigin importante sa sainda buhay, "kundi an pagdara nin mga kalag ki Cristo asin an pagpabisto kan Saiyang Tataramon an magigin sainda katuyohan."

Sinambit man ni Ken an saro sa saiyang mga kapalpakan kan 1950.

> Kun hilingon ko an 1950, saro sa sakuyang dakulang kapalpakan iyo an sakuyang pagsaulo. Mag-ampo tabi kaiba ko na makaseryoso ako digdi.
>
> an parehong surat

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Dai sa Sarong Milyon na Dolyar

Abilene, Kansas, pasiring Albuquerque, New Mexico · Enero 1951

Nagpoon an bagong taon na may dakul na surat. Kan 2 Enero 1951 nag-abot an passport, asin kaiba kaiyan an bareta manongod sa pagbiyahe sa barko.

> Dakul na desisyon an kaipuhan gibohon. Nag-aampo ako na Siya an magigiya. Siertong sobra iyan para sako.
>
> Journal ni Ken, 2 Enero 1951

Kan 13 Enero nag-abot an visa paagi sa registered mail, an visa na ipinag-ampo nin dakul sa laog nin pirang bulan. "Grabe na aldaw," an sinurat niya. Pagkalipas nin duwang aldaw igwa na siya nin petsa nin pagbiyahe: 16 Pebrero, hale sa San Francisco.

An mga semana sa tahaw napano nin mga pagtiripon. "Kaya garo puno na an panahon poon ngunyan sagkod sa pagbiyahe," an sinurat niya kan 9 Enero. "Dayawon an Kagurangnan." Iwinalat niya an "Three Crosses" sa Elm Springs asin nagtao nin mga prayer card. Ipinahiling niya an saiyang mga slide kan Filipinas sa Future Farmers of America asin tinawan sinda nin mga tract. Nagbiyahe siya pasiring Ponca City, Oklahoma, tanganing magtaram sa mga hoben sa high school.

Kan 24 Enero an asembleya sa Elm Springs nagtao saiya nin despedida, na may pie, kape asin cocoa sa ibaba, sarong rawitdawit, asin regalo hale sa asembleya. Kan sunod na aldaw nag-empake siya: duwang baul, sarong file, an saiyang mga libro asin an mimeograph, dose na pakete gabos, na an timbang "halos sangribong libra." An saiyang ama asin an saiyang tugang na si Keith an naggibo kan mga kahon.

Kan 26 Enero si Ken asin an saiyang mga magurang nagpoon na magbiyahe pasulnupan sakay nin kotse: Wichita, Enid, Clinton, Amarillo. Kan Domingo, ika-28, yaon na sinda sa Albuquerque, asin nagduman si Ken sa pagtiripon sa Fourth Street. Kan banggi na idto hinagad kan mga tugang na siya an mangenot sa pagtiripon sa ebanghelyo. Iwinalat niya an manongod sa Mabangis na Tawo sa Gadara, an tawo sa Marcos 5 na pinaluwas kan Kagurangnan na Jesus asin pinauli sa harong tanganing isaysay sa saiyang mga amigo.

> Pagkatapos mismo kan serbisyo, may sarong totoy na nagrani asin gustong maligtas. … Garo nagdesisyon siya. Dayawon an Kagurangnan. Dai ko isasambiar an sarong milyon na dolyar sa eksperyensyang ini.
>
> Journal ni Ken, 28 Enero 1951

Dangan may sarong lalaki na nagrani pagkatapos kan pagtiripon na may tataramon para saiya.

> May lalaking nagrani pagkatapos kan pagtiripon asin nagsabi sako, "Kun an Dios para sato, siisay an makakalaban sato." Nakapakosog sako. Dakulang pagpakosog sa dalan pasiring Filipinas.
>
> kan parehong aldaw

Kan sunod na aga nagbiyahe sinda pa-timog, nag-agi sa Elephant Butte, "dangan padagos sa Engle, N.M.," sarong sadit na banwaan sa disyerto na dara an pangaran kan pamilya. Pagkalipas nin duwang semana, sa California, sarong amigo an nagdara nin bareta na an totoy "marahay an paglakaw" (hilingon an "Pataas sa Baybayon").

An Mabangis na Tawo sa Gadara nagdanay ki Ken. Iwinalat niya iyan sa Los Angeles asin sa sarong misyon harani sa San Francisco, bago an pamahaw, kan saiyang huring semana sa daga, asin sa Manila kan 1951 sa bagong gibo sa Paco. Kan 1955 sinurat niya iyan sa Tagalog. Kan saiyang huring Domingo sa Filipinas bago an saiyang enot na furlough, 11 Setyembre 1955, iwinalat niya iyan giraray: "Nagtaram manongod sa Mabangis na Tawo sa Tagalog."

> *Mag-uli ka sa saimong mga amigo, asin isaysay mo sainda kun gurano kadakula an ginibo kan Kagurangnan para saimo, asin kun paano ka Niya kinaheraan.*
>
> Mark 5:19

Mga Pinaghalean: an journal ni Ken Engle, 2–29 Enero, 11–13 Pebrero asin 12 Agosto 1951; 22 Hulyo asin 11 Setyembre 1955.

Pataas sa Baybayon

California · Pebrero 1951

An mga magurang ni Ken nagkaiba saiya sagkod sa California. Kan Domingo, 4 Pebrero, nagduman siya sa pagtiripon sa Pomona dangan sa pamanggihan kaiba an kwarenta o singkwenta na Engle sa lugar kan Upland. *"Dakul na marhay sinda digdi."* Kan sunod na aldaw nagpaaram siya sa saiyang mga magurang. *"Saro na naman ining lakdang, arog kan sa Newton, sa pagbugtak kan mga tali sa mga namomotan ko. … Makuri iyan – mas makuri kaysa sa inaasahan ko. Nagpapasalamat ako sa Dios para sa sakuyang mga magurang."*

Dangan halos kada banggi nagtaram siya: chapel sa Upland College, sarong Kristianong eskwelahan, dangan sa Colton, Glendale, Pasadena, Elm Springs, Long Beach asin Castro Valley. Sa Elm Springs hinapot ninda an saiyang paboritong himno, asin pinili niya an "Great Is Thy Faithfulness." Sa Pasadena namidbid niya si Flora Barclay, sarong dating misyonero sa China. Sarong amigo hale sa Chicago an nagsabi saiya nin bareta hale sa Albuquerque.

> Duwa an naligtas kan semana na yaon siya duman. Sabi niya an sadit na totoy na nagpahayag kan yaon ako duman marahay an paglakaw. Totoong nakapaogma iyan sa sakuyang puso.
>
> Si Ken ki Mary Lou, Pebrero 1951

Sa Long Beach nag-iistar siya sa mga Atkinson, na sa laog nin dakul na taon nagpapaistar nin mga misyonero sa sainda harong. An mga kataraed nagsabi na sinasayang kan sainda aking babayi an saiyang buhay kan nagduman siya sa Mexico City. Duman namidbid niya an sarong Kristianong lalaki na may parehong bisyon, asin kan nag-uli siya tanganing magpakasal, an Kagurangnan nagtao nin mga pinggan asin pilak kan panahon na pareho iyan masakit hanapon.

Sa Los Angeles nagbisita siya sa Gospel Recordings, kun sain si Joy Ridderfoot nagtao saiya nin sarong tape recorder na darahon ki Dick Rowland sa Far East Broadcasting Company sa Manila. An gibo sa radyo naghahalat na saiya bago pa siya nakaabot duman.

> An Dios dai noarin man may utang kanino man
> Itinatao ta an satuyang buhay sa Saiya - ano man
> an satuyang kaipuhan, dakula man o sadit -
> Nahihiling Niya - DAI NIYA KITA PAPABAYAAN!
>
> Si Ken ki Mary Lou, sa tren pasiring Oakland

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Mahal na mga Kaibahan sa Pag-ampo

Sakay kan S.S. *California Bear*, San Francisco · 17 Pebrero 1951

Padagos na naaatras an pagbiyahe, asin si Ken igwa nin garo sarong semanang trabaho na kaipuhan tapuson sa laog nin duwang aldaw. *"Idinulag ko iyan sa Kagurangnan. Sa totoo sana, abot na ako sa katapusan kan sakuyang sadiring kakayahan. Nag-entra Siya asin ngunyan sa oras na ini an gabos naka-rate [naka-crate] na asin nadara na sa barko."*

An saiyang journal kan 14 Pebrero nagsasaysay kan parehong aldaw hale sa laog: "Nahiling ko an sakuyang sadiring kaluyahan, iyo, nag-abot ako sa katapusan kan sakuyang sadiri ngunyan na aldaw. Nagtitiwala ako Saiya na gibohon iyan sa aga, dakul pa an natatada." Idinugang niya, "Ginigibo Niya an imposible. Padagos Niyang tinatawan an mga kaipuhan sa kwarta hale sa mga lugar na dai ko inaasahan." Kan sunod na aga an saiyang host, si Dr. Nels Nelson, sarong beterinaryo, nag-alok saiya nin kotse para sa mga huring lakaw.

Kan saiyang huring banggi sa daga nagsurat siya nin surat hale sa saiyang kwarto sa barko para sa gabos na nag-ampo para saiya.

> Sa aga, kun kabotan kan Kagurangnan, mabiyahe na ako pasiring Filipinas. Ngunyan na banggi, sa pirang minutong pahingalo bago an pagbiyahe, gusto kong balikan kaiba nindo an paagi kan paggibo kan Kagurangnan. Puede tabing sabihon ko enot, ginibo Niya an labi-labi pa sa ano man na hinagad o naisip ko.
>
> Si Ken sa saiyang mga kaibahan sa pag-ampo, 17 Pebrero 1951

Inilista niya an mga harang na hinale kan Kagurangnan: an mga physical exam, an mga bakuna, an passport, an mga kagamitan, asin an visa.

> An visa na haloy tang ipinag-ampo sako na ngunyan. May mga panahon na garo dai iyan itatao alagad an Kagurangnan naggibo kun sain dai kita makakagibo. … Ano man an probaran na gibohon kan kaaway kan mga kalag sa maabot na panahon, aram ko na mas dakula an yaon sa sako kaysa sa yaon sa kinaban.
>
> an parehong surat

Itinao niya an saiyang address na "c/o Mr. Cyril H. Brooks, Box 2380, Manila." Pagkalipas nin pirang aldaw isinaysay niya ki Mary Lou kun ano an nangyari.

> Kan sarong panahon, sa hona ko sobra na an ipinapadara Niya. Alagad aram Niya an kaipuhan sa unahan. … Bakong sa tawo ko isinaysay an sakuyang mga kaipuhan kundi Saiya asin tinawan Niya ako. Iyan pirmi an satuyang gibohon, Mahal ko.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 22 Pebrero 1951

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

An Likod kan Disyerto

An pagtabok sa Pacific · Pebrero–Marso 1951

Si Ken sana an pasahero. Sa lamesa kan Kapitan siya nagkakan. *"Masiram na marhay an kakanon digdi. … Alagad nag-iisa ako – mayo pang pakikipag-ibahan sa mga Kristiano. Ipag-ampo tabi na magin patotoo ako."* Pinirmahan niya an surat na idto nin Psalm 56:3.

Si Mary Lou nagtao saiya nin trentang surat na may numero na bubuksan niya sa dalan. An saro may laog na sewing kit: "sarong makinang na dagom, 2 butones … 5 aspile asin 4 na klase nin sinulid." Nagtao siya saiya nin sadiri niyang bersikulo: *"An kaogmahan kan Kagurangnan iyo an saindong kosog."*

Nagkua siya nin permiso sa Kapitan asin nagdikit nin mga card para sa serbisyo kun Domingo sa barko. Tolong Domingo na sunod-sunod, mayo nin nag-abot. "Ipinahiling sako kan Kagurangnan na ini an puede na eksperyensya sa likod kan disyerto," an sinurat niya kan 25 Pebrero. "Nag-aampo ako na mas mamidbid ko Siya asin manodan ko kun ano an para sako sa mga aldaw na ini." Kaya nagbibilin siya nin mga tract kan ebanghelyo sa mga lamesa kun udto, asin nagtatao nin mga tract sa mga opisyal kada Domingo.

> Haloy asin magayon an biyaheng ini na mayo nin pakikipag-ibahan sa mga Kristiano. Alagad an Kagurangnan harani sa sako asin ginibo Niya ining sarong panahon na may dakulang pakinabang. Nagtutubod ako na iyo ini an gusto Niya. Minsan dinadara kita Niya sa likod kan disyerto tanganing magtaram sato.
>
> Si Ken ki Mary Lou, Marso 1951

Sa San Fernando an barko nagdanay sa daungan kun banggi "huli ta dakul na barkong nalubog digdi," mga labi kan gera. Pagkalipas nin duwang banggi naglaog iyan sa Manila Bay, nag-agi sa Corregidor, sarong isla na binomba niya anom na taon na an nakaagi.

> Halos bilog na aldaw nahihiling ko an Luzon. … Ngunyan na aldaw mientras naghihiling ako sa Luzon, nag-isip asin nag-ampo ako manongod sa mga taon sa unahan. Nag-ampo ako na maabot ta an mga tawo duman sa mga harayo asin liblib na lugar.
>
> Si Ken ki Mary Lou, Manila Bay, 16 Marso 1951

Kan aldaw na dumaong an barko, sinurat niya an Psalm 84:11, "An satuyang bersikulo," asin nahiling niya na saro iyan sa mga paborito ni George Müller.

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Mga Tolda asin mga Altar

Sakay kan S.S. California Bear · Pebrero–Marso 1951

An *California Bear* naghale sa Pier 45 sa San Francisco mga alas sais y medya kan aga, Domingo, 18 Pebrero 1951. Kan banggi na idto, pagkatapos mag-ondong tanganing magkarga nin kargamento, naglayag iyan pasiring dagat, asin si Ken nagsakat sa pinakaitaas kan bridge.

> Nagsakat ako sa itaas kan bridge mientras nag-aagi kami sa ilalom kan Golden Gate. Nag-ampo para sa pagkamaimbod sa itinao sako kan Kagurangnan na gibohon asin proteksyon sa kaaway kan mga kalag. Nagdesisyon sa biyaheng ini asin sa maabot na panahon na mamidbid an Dios sa abot kan sakuyang makakaya sa sakuyang mga limitasyon.
>
> Journal ni Ken, 18 Pebrero 1951

Siya sana an pasahero, asin sa laog nin tolong semana mayo siyang pakikipag-ibahan sa mga Kristiano. Kaya nagbasa siya. Kan nagkalmado an dagat naghagad siya nin deck chair asin sarong pad: "Iyan totoong magayon na lugar para mag-adal." Binasa niya an sinurat ni C. H. Mackintosh manongod sa Genesis asin an enot na mga taon ni Hudson Taylor. Natapos niya an duwa kan 1 Marso: "An duwang librong idto nagin dakulang bendisyon. An sakuyang pag-ampo, na an mga liksyon na nanodan haloy na girumdomon."

Sa Genesis binantayan niya an duwang lalaki. Si Abraham nag-iistar sa tolda asin nagtugdok nin altar sain man siya magduman (Genesis 12:8). Si Lot naghiling sa kapatagan na may dakul na tubig asin "itinugdok an saiyang tolda pasiring Sodoma" (Genesis 13:12). Kan 27 Pebrero nagpili si Ken.

> Nagdesisyon manongod sa mga tolda asin mga altar para sa maabot na panahon mientras nahihiling ko si Lot kun ikomparar ki Abraham. Puede na makua kan Kagurangnan an gabos basta magibo ko sana an Saiyang kabotan.
>
> Journal ni Ken, 27 Pebrero 1951

Pagkalipas nin tolong aldaw nagtogdok siya nin sarong regla para sa sadiri kada aldaw, aga, udto asin banggi.

> Nagdesisyon na magbalik sa pagbasa kan bilog na Biblia sa laog nin sarong taon.
> Aga - Q.T. - Pag-ampo
> Udto - Mga Bersikulo - Pag-ampo
> Banggi - Mga biyahe sa Biblia - chart - Pag-ampo.
> Tabangan Niya tabi ako na padagoson ini sa bilog kong buhay.
>
> Journal ni Ken, 2 Marso 1951

Nagtatago siya nin lista kan mga librong natapos niya sa biyahe: an *Genesis* ni Mackintosh, *Hudson Taylor's Early Years*, an *The Three-Fold Secret of the Holy Spirit* ni McConkey, *Ambassadors for Christ* ni Cable asin French, an booklet kan Inter-Varsity na *Quiet Time*, an *A Guide to Missionary Service* ni W. E. Vine, asin an *God's Missionary* ni Amy Carmichael. Nasa tahaw pa siya kan *Exodus*, an buhay ni George Müller na sinurat ni Pierson asin an sinurat ni G. Campbell Morgan manongod sa Mga Gibo.

Kan 11 Marso binasa niya an sarong sumaryo kan buhay ni Müller. Si Müller nag-asikaso nin milyon-milyong dolyar para sa mga ilo, an nasabi ni Ken, asin nagadan na an natada saiya dikit sana sa ibabaw nin sisentang libra. Sa lamesa kan aldaw na idto an mga opisyal kan barko nag-oolay manongod sa insurance asin kwarta.

> Sarong tawo na nagtubod sa pagbugtak kaiyan duman. … Napapagusto ako na ibugtak an lambang sentimo duman. Saro pang rason, nagtutubod ako na madali na Siyang maabot. Gibohon ko tabi ini.
>
> Journal ni Ken, 11 Marso 1951

Mientras nagrarani an mga isla nag-ampo giraray siya, sa mga tataramon na siya mismo an madangog mo.

> Pag-ampo mientras nagrarani ako sa Manila, magin maimbod tabi ako sa mga aldaw sa unahan asin maprotektaran sa satanas, kasalan asin asin.
>
> Journal ni Ken, 9 Marso 1951

Kan 12 Marso naisip niya an halawig na paghalat bago makaabot si Mary Lou, asin nahiling niya iyan sa bagong paagi: "An mga taon nin paghalat na ini marahay na magagamit, dakul an kaipuhan gibohon sa pag-andam."

Kan sunod na hapon nahiling an enot na daga, an Babuyan Island, sa norte kan Luzon. Haloy siyang nagdanay sa may bridge. 13 Marso idto, asin naisip niya kun sain siya yaon sa parehong petsa anom na taon na an nakaagi, sarong tail gunner sa ibabaw kan parehong mga isla.

> Totoong mabuot an Kagurangnan sa pagdara sako giraray sa lugar na ini. Ipinahiling Niya an Saiyang kapangyarihan sa sakuyang buhay.
>
> Journal ni Ken, 13 Marso 1951

Mga Pinaghalean: an journal ni Ken Engle, 18 Pebrero – 13 Marso 1951, kaiba an saiyang lista kan "Books or Booklets Completed during Trip."

Maganda

Naglayag si Ken hale sa San Francisco kan 18 Pebrero 1951 sakay kan freighter na *California Bear*, siya sana an pasahero. Pagkatapos magkarga nin kargamento sa Puget Sound, an barko naghale pasiring Filipinas kan ika-22, asin kan 14 Marso dumaong iyan sa San Fernando, sa Luzon. Nagpadara si Ken ki Mary Lou nin surat na may laog na limang dolyar. Siya an magpapadara kan saiyang mga prayer letter sa Estados Unidos bilang saiyang *"sadit na sekretarya,"* asin an natada igagastos sa mga kubyertos na pilak para sa cedar chest. Pagkalipas nin duwang banggi nag-angkla an barko sa Manila Bay. Temprano kan sunod na aga, si Cyril asin si Mrs. Brooks naghahalat na tanganing darahon siya sa daga.

> Enot, gusto kong sabihon na labi-labi ini sa anuman na pinangarap ko - arog kan sakuyang Mary Lou.
>
> Si Ken ki Mary Lou, San Juan, 20 Marso 1951

An asembleya nag-ako saiya sa damuhan ni Mrs. Dayton asin tinawan siya nin Biblia sa Tagalog. *"Sa sobrang ogma ko halos dai ako makataram."* Kan Lunes na idto binuksan niya an mga surat para sa Bible School of the Air, na may labing 2,000 na estudyante, asin kan banggi na idto ininterbyu siya ni Mr. Brooks sa DZAS. Sa saiyang enot na liksyon sa Tagalog nanodan niya an *maganda*, magayon. *"Tolos kong naisip si Mary Lou."*

An saiyang airmail na surat nakaabot sa Chicago sa laog nin apat na aldaw.

> Ken, gusto ko an ideya na magin saimong sekretarya. Mayo nin iba na mas gusto kong pagsekretaryahan, sa bilog kong buhay.
>
> Si Mary Lou ki Ken, 19 Marso 1951

Pagkalipas nin pitong semana sinurat niya an *"v. importanteng surat."*

Hale sa mga surat ni Ken asin ni Mary Lou sa lambang saro, 1950–51.

An Enot na Aldaw kan Kagurangnan

San Juan, Rizal · 18–30 Marso 1951

Nagdaong si Ken kan Sabado, 17 Marso 1951. An sunod na aga iyo an saiyang enot na Aldaw kan Kagurangnan sa Filipinas. Nagbangon siya mga alas sais asin binasa an Isaiah 40, an kapitulo na nagpopoon sa "Rangaha nindo, rangaha nindo an sakuyang banwaan." An pamahaw alas sais kwarenta y singko. Dangan nagduman sinda sa San Juan Gospel Hall, asin an enot na nangyari kan agang idto iyo an sarong bautismo.

Nagtao si Ken nin halipot na tataramon manongod sa Acts 8:26–39, an istorya ni Felipe asin kan lalaking taga-Etiopia, na nakadangog kan ebanghelyo sa dalan sa disyerto asin naghapot, "Hilingon mo, igwa digdi nin tubig; ano an nakakapugol na ako bautismohan?" Si Mr. Brooks an nagpalis. Apat na paratubod an binautismohan.

Dangan an pagtiripon nin paggirumdom, an Pagpipisi kan Tinapay. Kadaklan sa Tagalog iyan, asin dai masabotan ni Ken an mga tataramon.

> Masakit ipaliwanag alagad totoong namatean ko an Espiritu duman, napaluha ako.
>
> Journal ni Ken, 18 Marso 1951

Alas kwatro y medya, an asembleya nag-ako saiya asin sa mga Eppler, sarong bagong mag-agom na misyonero, sa damuhan ni Mrs. Dayton. Si Ruben Copico an nagtao kan pag-ako ki Ken asin itinao saiya an Biblia sa Tagalog na itinago niya sa bilog niyang buhay. "Grabe an ogma ko kaidto." Nagtao si Ken kan saiyang patotoo hale sa saiyang Quiet Time sa Isaiah 30, manongod sa kabotan nin Dios, "sukat Pilipino," asin nahiling niya kun gurano kamaabiabihon an mga hoben.

> Mayo nin pagmondo sa harong. Pinapamate sako kan mga Brooks na garo ako yaon sa sadiri kong harong, maglaog ka asin mag-olay.
>
> kan parehong aldaw

Dali-dali an semana: alien registration, an scooter sa customs, an saiyang enot na liksyon sa Tagalog, an saiyang enot na paggrado para sa Bible School of the Air, an saiyang enot na banggi sa DZAS. Kan Huebes nag-abot an mga kahon hale sa barko asin binuksan niya.

> Garo ako yaon sa sadiri kong harong huli ta iyo ini an haloy ko nang inaabangan asin pinaplano. Namamatean ko na an Kagurangnan may totoong lugar para sako digdi. An sakuyang pag-ampo, na mapano ko iyan nin maimbod.
>
> Journal ni Ken, 22 Marso 1951

Kan Biernes nagtukaw siya asin sinurat ki Mary Lou an saiyang enot na naka-type na surat hale sa Filipinas.

> Makangangalas na semana an nakaagi, labi-labi pa sa sakuyang mga pangiturugan. An gabos na kamurawayan para Saiya.
>
> Journal ni Ken, 23 Marso 1951

Pagkalipas nin sarong semana, may surat na nag-abot hale sa harong na nagpaliwanag kaiyan. Sarong babayi na an pangaran Mrs. Iler an nagsurat na siya asin an iba nag-aampo para saiya kan 17 Marso, an mismong aldaw na siya nagdaong.

> … siertong Siya nagsimbag.
>
> Journal ni Ken, 30 Marso 1951

Anom na Oras sa Mimeograph

San Juan, Rizal · Marso 1951

Si Cyril Brooks naatrasado sa mga liksyon kan Bible School of the Air mientras inaasikaso niya si Ken asin an mga Eppler. Si Ken an nag-asikaso kan lumang mimeograph sa laog nin mga anom na oras, enot an mga liksyon sa Ingles dangan an mga liksyon sa Tagalog na dai pa niya nababasa. *"Puede na dai ko pa iyan masasabi alagad kaya ko iyan i-mimeo."*

> Nag-ampo sana ako mientras nagtatrabaho ngunyan na aldaw na kuanon kan Kagurangnan an mga liksyon na idto asin gamiton para sa kaligtasan kan mga kalag. Dai ko noarin man napangiturugan na magigin arog kaini kamakangangalas an magtrabaho para sa Kagurangnan digdi. Pirmi kong namamatean na Siya mismo an nag-andam kaining lugar para sako.
>
> Si Ken sa pamilya, Marso 1951

An gibo para sa mga hoben sa San Juan siya na ngunyan an mangengenot. Alas kwatro nagbisita siya asin si Cyril: sarong hoben na lalaki sa dakulang ospital para sa tuberculosis, na naabot paagi sa radyo, na nagpoprobar na madara ki Cristo an saiyang amigong siyentipiko; dangan sarong lalaki na gustong magpabautismo. *"Sarong kwarto sana asin mayo ni sarong muebles. Nagtukaw kami sa sarong baul."*

An pamanggihan kadaklan itlog, na binabakal kada Lunes sa Far East Broadcasting Co., asin mainit na tsa. Dangan an Biblia.

> Pagkatapos kan kakanon nagbasa kami hale sa “Daily Light.” Dangan an lambang saro nagkukua nin bersikulo hale sa promise box o verse box. Pagkabasa kan bersikulo, an iba nanghuhula kun sain iyan yaon. Mangangalas ka kun paano naaaraman ni Cyril an mga reperensya. Siertong aram niya an saiyang Biblia. … Sarong hamon an magtrabaho sa kataning kan arog kaiyan na tawo.
>
> Si Ken sa pamilya, 30 Marso 1951

An mga liksyon may labing 2,000 na estudyante; sa laog nin sarong semana 2,400 na. An saro nagsurat, "Ipinanganak akong liwat paagi sa pagtubod ki Cristo poon kan inadalan ko an kursong ini."

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Pasko nin Pagkabuhay sa Canlubang

Manila asin Laguna · Domingo nin Pagkabuhay, 25 Marso 1951

An enot na Pasko nin Pagkabuhay ni Ken sa field nag-abot walong aldaw pagkatapos siyang magdaong. Nagpoon iyan sa sarong sunrise service sa bakuran kan psychopathic hospital. Si Cyril Brooks nagwalat sa Tagalog, asin si Ken hinagad na mangenot sa pag-ampo. Kaiba sa mga tawo si Phil Armstrong kan Far Eastern Gospel Crusade, sarong dating amigo hale sa Chicago, na nagwalat sa Ingles.

Dangan nagbiyahe sinda pa-timog pasiring Canlubang.

> Pagkatapos kan serbisyo nagbiyahe kami pasiring Canlubang. Nagtao ako duman nin mensahe manongod sa pagkabuhay liwat dangan si Cyril an nagpalis. Nagkakan ako kan sakuyang enot na totoong pagkakan na Pilipino.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 25 Marso 1951

Si Mrs. Calica nagdulot nin kanon, prinitong manok, karne nin baboy asin saging.

Sa dalan pauli nagbabato sinda nin mga tract kan ebanghelyo hale sa mga bintana kan kotse. "Gustong-gusto ninda iyan." Ginigibo niya pa iyan pagkalipas nin tolong semana: "Nag-aagawan pa man giraray sinda." Kan hapon nag-arkila sinda nin launch tanganing sabaton an sarong misyonero na pasiring Singapore, asin si Ken nag-uli na basang-basa. Sarong misyonero na pasiring Singapore an nagtao saiya nin bersikulo kan semana na idto: "Andamon mo an saimong gibo sa luwas, asin ihanda mo iyan para saimo sa uma; dangan pagkatapos itugdok mo an saimong harong." Nagkaigwa nin serbisyo sa Tagalog sa hall nin 4:30 asin cantata nin 7:30.

> Grabe, gurano kagusto kan mga tawong ini an magkanta. Garo nahihiling ko na an sainda mga mata kun enot nindang madangog na magtokar si Mary Lou.
>
> an parehong surat

Pagkalipas nin sarong semana, an pagbisita ni Phil Armstrong nagin sarong Moody reunion picnic sa Far East Broadcasting Co., na may wiener roast asin an lumang kanta kan eskwelahan, "God Bless the School that Dwight L. Moody Founded."

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Isaias 53 asin an Pulang Scooter

San Juan · 26 Marso – 1 Abril 1951

An enot na Lunes ni Ken iyo an inapod niyang "RED TAPE": import control, alien registration asin an American Embassy, kaiba si Cyril sa kataning niya sa bilog na aga. An saiyang scooter kaipuhan dumaan sa import control. Kan udto sarong kahera an nag-alok na kuanon an saiyang bayad sa oras nin pangudto sa halagang limang piso "para sa Red Cross."

> Ay, dai ako sierto kun maaabot noarin man an kwarta sa Red Cross kaya dai ko iyan inako.
>
> Si Ken sa pamilya, 28 Marso 1951

Naaprobahan iyan kan hapon na idto sa normal na paagi. *"Sa hona ko si Kipling an nagsabi nin arog kaini, 'Digdi nakahigda an tawo na nagprobar na padaliion an Sirangan.'"* Si Marvin Hooge, an disisais anyos na aki nin sarong misyonero, an nagtabang saiya na buuon iyan. *"Pula iyan na kasing-kinang nin fire truck. … Garo ako aki na may bagong laruan sa scooter na ini."*

Kan Domingo, 1 Abril, si Gideon, sarong Pilipinong estudyante sa abogasya, nagwalat nin 9:15, asin sinundan kan Pagpipisi kan Tinapay.

> Nagtao ako nin halipot na meditasyon manongod sa Isa. 53 pagkatapos kan pagpipisi kan tinapay. Si Bro. Mercado an nagpalis - nabigla ako huli ta dai ko iyan inasahan. Sayang ta dai ko nasabotan an Tagalog kan oras na idto. Marahay siyang tugang na totoong nag-aadal kan saiyang Biblia.
>
> Si Ken ki Mary Lou, 1 Abril 1951

Alas singko y medya nagtaram siya sa mga hoben sa Ingles manongod sa "Young People God Used." Pagkatapos kan pamanggihan, an mga Brooks asin si Ken nag-ampo para sa gibo sa radyo, an gibo sa San Juan asin an mga isla. *"Mientras nag-aampo kami para sa mga bagong paratrabaho, sinambit mi an sakuyang mahal, si Mary Lou."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

An Pinakamaluya sa Klase

San Juan asin Manila · 1951–1955

Kan Pasko sinabihan ni Ken an saiyang mga camper na ipag-ampo siya mientras nanonood siya nin bagong tataramon na an pangaran Tagalog. Duwang aldaw pagkatapos siyang magdaong, si Mr. Brooks nagtao saiya kan saiyang enot na liksyon. An ikaduwa nag-abot kan sunod na hapon.

> Grabe, kaipuhan talaga akong tabangan kan Kagurangnan digdi. Bako akong mahusay sa mga tataramon.
>
> Journal ni Ken, 20 Marso 1951

Kan Abril siya asin an mga Eppler nakanompong nin paratokdo, si Florita Mercado na taga-Paco, sarong estudyante sa unibersidad. Maabot siya tolong hapon kada semana. Hinagad ni Ken na higpitan sinda. Hinigpitan niya man.

> Garo ako an magigin pinakamaluya sa klase.
>
> Journal ni Ken, 11 Abril 1951

Nag-adal siya kun aga asin giraray kun hapon, sa tahaw kan mga script sa radyo asin mga papel kan Bible School of the Air. Si Eleazar, sarong hoben na Pilipinong kaibahan sa trabaho, nag-record nin mga pagbasa sa Tagalog na ipapatokar niya giraray, asin nanompongan ni Ken na iyan "dakulang tabang." Kan 27 Abril nag-abot an saiyang enot na grado: 99.44 porsyento. Alagad sinurat niya pa man giraray, "Hinay-hinay ko nang nasasabotan. Hinay na marhay."

May mga aldaw na mas magaan. An sarong assignment iyo na saulohon an John 1:29 asin magsurat nin walong sentence manongod sa ano man na tema.

> Ay, saro sana an tema para sako kaya si Mary Lou an sinurat ko.
>
> Journal ni Ken, 4 Hunyo 1951

Sa klase kan mga aki hinapot niya an mga totoy kun an pig iyo an *baboy*. "Sabi ninda, 'dai, pig.' Paano makakanood an sarong tawo." Kan Hunyo si Sandy Sutherland, sarong kapwa misyonero, nagtao saiya nin diksyonaryo sa Tagalog.

Hinay-hinay nag-abot an mga tataramon. Kan Agosto mas nasunod niya an prayer meeting "huli ta igwa ako nin balangkas sa Tagalog asin sa Ingles." Kan 19 Setyembre 1951 si Cyril Brooks naghagad saiya na buksan an prayer meeting kun Miyerkoles sa Tagalog.

> Bagong eksperyensya para sako. Tinabangan ako kan Kagurangnan, naglalaom ako na madadagdagan ko pa ini. Nagustuhan kan mga tawo.
>
> Journal ni Ken, 19 Setyembre 1951

Pagkalipas nin apat na aldaw, sa Canlubang, itinao niya an saiyang enot na bersikulo sa Tagalog. Iyo man idto an bersikulo na nanodan niya para sa klase, John 1:29: "Hilingon nindo an Kordero nin Dios, na naghahale kan kasalan kan kinaban." Kan Oktubre, mientras binubuksan giraray an prayer meeting sa Tagalog, sinurat niya, "Mientras nag-aagi an mga aldaw, mas dakul na tataramon an may kahulugan na."

Kan 1955 nagsusurat na siya nin bilog na mga mensahe sa Tagalog para sa mga banwaan kan probinsya nin Rizal, na may tabang sa pagpili nin tataramon. Kan Pebrero nagprobar siya nin bago: "Dai na nagbabasa ngunyan, mas dakul na balangkas asin keywords an ginamit. Mas marahay dawa sa pag-andam." Kan 27 Marso 1955, pagkatapos kan saiyang klase sa Sunday school, hinagad siya na magwalat sa Tagalog na mayo nin abiso. "Marahay ta dara ko an mensahe. Salamat sa Kagurangnan." Kan Hunyo iwinalat niya an 1 Corinthians 3 sa Tagalog sa San Juan.

An saiyang huring liksyon sa Tagalog kan 26 Agosto 1955, duwang semana bago an pamilya naglupad pauli para sa furlough. Apat na taon may kalahati na an nakaagi, sinabihan niya an saiyang paratokdo na higpitan siya. Ngunyan kaya na niyang magtindog sa hall asin magwalat.

> *Hilingon nindo an Kordero nin Dios, na naghahale kan kasalan kan kinaban.*
>
> John 1:29

Mga Pinaghalean: an journal ni Ken Engle, 19 Marso – 10 Oktubre 1951; 19 Pebrero, 27 Marso, 12 Hunyo asin 26 Agosto 1955.

An Mapa ni Mary Lou

Chicago State Hospital · Pebrero–Marso 1951

Mientras tinatabok ni Ken an Pacific, si Mary Lou tinatapos an saiyang psychiatric training sa Chicago State Hospital asin nag-aatender nin mga klase sa banggi sa Moody. An saiyang instruktor nagtao saiya nin sarong *National Geographic* kan 1940 na may duwang kapitulo manongod sa Filipinas. Sa saiyang dingding nagdikit siya nin mapa asin mga retrato, kaiba an sarong pagsulnop kan saldang sa Manila Bay.

> Mientras naghihiling ako sa mapang ini sa sakuyang dingding asin sa pirang retrato na idinikit ko digdi kaiba an sarong magayon na pagsulnop kan saldang sa Manila Bay, namamatean ko na dai ka man palan harayong-harayo.
>
> Si Mary Lou ki Ken, Pebrero 1951

Sa klase manongod sa misyon, sarong Dr. Harris an nagpahiling nin mga slide kan halos parehong ruta na nilalayag ni Ken: San Francisco, Hawaii, Filipinas. Sa occupational therapy nagtokar siya nin piano para sa sarong rhythm band nin mga lalaking matuninong asin lamyos. May nanodan siyang liksyon manongod sa pagpatotoo.

> Aram mo, nanompongan ko na kun hagadon ko Saiya kada aga na tawan ako nin sarong malinaw na oportunidad, asin kun naghahalat ako na may paglaom, dai Siya noarin man nagkukulang na magpadara nin saro. Alagad kun pangkagabsan sana an paghagad ko na gibohon akong saksi, dai gayo aktibo an sakuyang pagpatotoo.
>
> Si Mary Lou ki Ken, Marso 1951

> Gusto kong isaysay an manongod Saiya, digdi, alagad mas gusto ko pa man giraray na yaon ako sa sarong nasyon na dai pa nakakamidbid sa Dios huli ta DAI PA NINDA NOARIN MAN nadangog. Iyo iyan an nagpapadakula kan sakuyang pasan para sa mga mahal na tawong idto. Dawa sain man sinda, Filipinas, Africa, China.
>
> Si Mary Lou ki Ken, Marso 1951

Kan Domingo nin Pagkabuhay, an saiyang sadit na tugang na si Betsy Jane binautismohan sa Canonsburg. Kan 22 Marso binayaan ni Mary Lou an State Hospital: *"Makangangalas na field nin misyon iyan & marahay na eksperyensya man."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

An Surat na Nawara Niya

Sa Manila kan Martes, 8 Mayo 1951, sinurat ni Ken an sarong ordinaryong aldaw: an piano na tinono, curry asin kanon ("Yum Yum"), pamanggihan kaiba an mga amigo. Duwang beses niyang sinambit an sarong *"v. importanteng surat,"* na may linya sa ilalom na pula. Sa ibaba kan pahina nagdugang siya nin pulang asterisk asin tolong tataramon: **Proposal ki ML.**

Sa Chicago, si Mary Lou sarong student nurse na naglilinig asin nagbabantay nin aki para sa mga Clarkson sa tahaw kan saiyang mga shift sa ospital.

> NAWARA KO AN SARONG DAI PA NABUBUKSAN NA SURAT HALE KI KEN NGUNYAN NA ALDAW SA DALAN PASIRING SA MGA CLARKSON. DAI KO IYAN PINAGKAKAHADITAN
>
> Si Mary Lou, 10 Mayo 1951

Nagbalik iyan kan sunod na aldaw; may nakapulot kaiyan. Kun arin na surat idto, mayo nin nakakaaram. Dangan, kan ika-12:

> DAKULANG ALDAW AN AGI NGUNYAN!!!! HINAPOT AKO NI KEN KUN PAKAKASALAN KO SIYA!!! GARO AKO NAGLALAKAW SA MGA PANGANOD SA BILOG NA ALDAW… 2 ORAS 15min AN NAGASTOS KO SA PAGPADARA KAN SAKUYANG SIMBAG NA "IYO". GURANO KO SIYA NAMOMOTAN!!!
>
> Si Mary Lou, 12 Mayo 1951

> Siisay an makakaisip, duwang surat hale ki Mary Lou! Sa sobrang kaogmahan ko, nagprobar akong buksan an pinto kan kotse gamit an susi kan P.O.
>
> Si Ken, 18 Mayo 1951

Kan 24 Mayo may sarong kanta na ipinadangog sa radyo DZAS para ki "Kenny," asin kan 7 Hunyo nagkaigwa nin diamante.

Hale sa mga diary (talaaldawan) ni Ken asin ni Mary Lou kan Mayo 1951, asin sa istorya ni Gordon na "The Letter She Lost" (1 Okt 2026).

Sarong Botelya nin Softdrinks para sa Kagurangnan

Kansas · Agosto 1951

Sarong taon pagkatapos magtokdo si Ken sa Kansas Bible Camp, an saiyang tugang na babayi na si Eloise an nagduman. Sa screen sarong banggi, ipinahiling an mismong mga slide ni Ken kan Filipinas. Hinapot ni Richard an sainda ina kun puede niyang itago an mga iyan tanganing ipahiling.

> Ipinahiling ninda an mga slide mo asin totoong magayon an pagkahiling kaiyan sa screen. … Nag-offering man sinda para saimo asin nakatipon nin mga $29 Sabi ni Richard sa hona niya an lambang saro sato puedeng magsakripisyo nin sarong botelya nin softdrinks para sa Kagurangnan.
>
> Si Eloise ki Ken, 19 Agosto 1951

Si "Aunt Mattie" hale sa Osborne nagtao nin mga liksyon sa flannelgraph, asin si Eloise nakagana nin dose-tomong Bagong Tipan para sa saiyang notebook. *"Dai kami nakakanta nin ni saro sa mga lumang kanta sa camp ni A.P. Gibbs asin dakul sa mga aki an nakagirumdom kan saimong song book."* Nagpadara man siya nin sarong pares nin medyas ni Ken sa sarong Pilipinong pen pal, na nagsurat pabalik saiya.

Kan parehong aldaw nagsurat si Grant manongod sa ani. Maoranon na taon idto, an taon kan dakulang baha sa Kansas. Nakaani sinda nin mga 2,000 bushel asin nakabakal nin bagong self-propelled na John Deere combine, asin nakagibo siya nin 6,800 piye nin mga terrace. *"Mapasalamaton na marhay kami sa ani na nakua mi huli ta dakul an bakong arog kaini kaswerte."*

Si Ken Brooks maabot sa Abilene kan 1–2 Oktubre na may mga bagong retrato hale sa field. Asin an mga magurang ni Mary Lou maabot sa uma. *"Inaabangan ko na an pakikipagkamidbidan sa mga Leonard sa laog nin pirang aldaw. Ano kaya an magigin impresyon ninda sa mga Engle."*

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Relihiyoso Alagad Nawawara

San Juan · Marso 1952

Sarong taon pagkatapos siyang magdaong, nagsurat si Ken sa harong na "tinutuya na ninda ako manongod sa maabot na Oktubre," kan maabot na si Mary Lou. An mga regalo nag-abot paagi sa magasin na *The Fields*, asin an saro kaiyan nakapaondong saiya.

> Nangangalas pa man giraray ako sa paagi kan pagdutdot kan Kagurangnan sa mga puso asin pagpapasan sainda na magtao. May sarong lalaki sa California na an pangaran Golds na pirang beses nang nagpadara sako paagi sa Fields. Sa hona ko dai ko pa siya noarin man namidbid - nakaresibi ako nin surat hale saiya kan sarong aldaw asin sinasabi niya sako na siya bungog asin pipi. Kun an mga arog kaiyan na tawo an nagtatao, namamatean ko na mas nagdadakula pa an sakuyang responsibilidad.
>
> Si Ken sa pamilya, 12 Marso 1952

Kan banggi bago kaiyan, nagbisita siya sa sarong lalaki na nagpahiling nin interes sa ebanghelyo.

> Grabe, gurano siya kalibog. An saiyang agom sarong debotong Katoliko na nag-aampo kun temprano sa aga asin kun banggi. Natandok an sakuyang puso kan maisip ko - RELIHIYOSO ALAGAD NAWAWARA! Kaipuhan mi an saindong mga pag-ampo.
>
> an parehong surat

Si Ray Larson, "an saro pang engaged na lalaki digdi," bago pa sanang nagsabat kan saiyang nobya sa barko. Kaipuhan pang maghalat ni Ken nin pito pang bulan para sa saiya.

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Maduman Ka Daw Kaiba Kaining Lalaki?

Pagkalipas nin sarong taon, sa anibersaryo kan saiyang proposal, binasa ni Ken an Genesis 24, an istorya ni Rebeca na nag-oyon na magduman sa sarong agom na dai pa niya noarin man nahiling sa sarong harayong nasyon. Inapod niya iyan na *"angay na marhay."*

> `Maduman ka daw kaiba kaining lalaki? Asin nagsabi siya, Maduman ako.`
>
> Genesis 24:58

Kan enot na semana kan Oktubre 1952, dinara ni John Leonard an saiyang aking babayi sa New York. Naglayag siya sakay kan **SS California Bear**. Singkwentang tawo an nagtindog sa pantalan asin nagkanta, asin an barko naghale nin alas sais kan banggi. Sa laog nin pirang aldaw, an saiyang tugang na si Ginny naghale man pasiring Congo.

Si Ken Engle asin si Mary Lou Leonard ikinasal kan Domingo, 26 Abril 1953, alas sais kan banggi, sa San Juan Gospel Hall sa Manila. An naka-type na script kan seremonya yaon pa man giraray, kaiba an gabos na direksyon: *"Kun an wedding party nasa lugar na: Mag-ampo kita."* Yaon pa man an clipping sa pahayagan kan sainda banwaan: "Mary Lou Leonard Weds Kansas Man In Philippines." Nag-honeymoon sinda sa Baguio, an malipot na siyudad nin mga pino sa kabukidan. Pagkalipas nin katorseng taon, iyan an magigin sainda harong.

Kan sainda ika-25 na anibersaryo kan 1978, si Lola naggibo nin puting keyk na may "25" sa lambang hiwa. Isinul-ot ni Ken an bagong singsing na bulawan sa tudlo ni Mary Lou para sa kamera. Pareho nindang nalingawan an sainda salming, kaya an gabos nag-alok kan sainda, asin si Ken nag-hiram kan ki Tiyo Orville.

Hale sa diary (talaaldawan) ni Ken kan 1952, sa surat ni John Leonard kan Oktubre 1952, sa script kan kasal asin sa sarong clipping sa pahayagan kan sainda banwaan.

San Juan Gospel Hall

San Juan Gospel Hall, Manila, kun sain ikinasal si Ken asin si Mary Lou kan 26 Abril 1953. Nagtutubod si Kevin na an lalaking nakaputi sa pintuan, na nakatalikod, iyo si Tatay.

Koleksyon ni Kevin Engle

Duwang Bersikulo asin Duwang Singsing

San Juan Gospel Hall · 26 Abril 1953

Tolong semana pagkatapos kan kasal, nagsurat si Ken sa saiyang mga amigo sa *The Fields* sa New York.

> Si Brother Cyril Brooks an naghatod sa nobya. Si Ken Brooks an best man asin si Dale Brooks an ring bearer.
>
> Si Ken sa mga amigo sa The Fields, 20 Mayo 1953

Kasal iyo nin sarong misyonero: *"Dakul na tawong dai pa ligtas an yaon sa kasal asin sarong marahay asin malinaw na mensahe kan ebanghelyo an itinao."* May reception pagkatapos sa harong ni Cyril Brooks.

Sa pagtao kan mga singsing, an lambang saro sainda nagtao nin bersikulo.

> Mientras isinusul-ot ko an singsing sa tudlo ni Mary Lou, sinabi ko an samuyang bersikulo nin patotoo. “An Kagurangnan na Dios sarong saldang asin kalasag…” (Ps. 84:11) Dangan mientras isinusul-ot ni Mary Lou an sakuyang singsing, sinabi niya, “Dai mo ako pakiusapan na bayaan ka…” (Ruth 1:16).
>
> an parehong surat

An Psalm 84:11 "an samuyang bersikulo" na bago pa naglayag si Ken. Pareho nindang isinurat iyan sa sainda mga valentine kan Pebrero 1951. Isinusurat iyan ni Mary Lou sa itaas kan saiyang mga surat mientras tinatabok ni Ken an Pacific, asin sinurat niya iyan kan aldaw na nakaabot an saiyang barko sa Filipinas.

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

An Aldaw kan Kasal, 26 Abril 1953

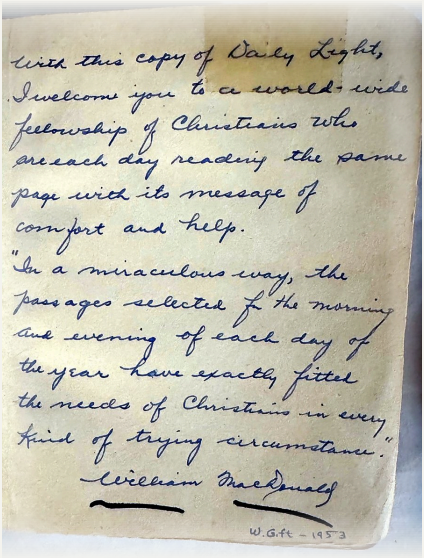

Si Ken asin si Mary Lou Engle pagkatapos kan sainda kasal, 26 Abril 1953, sa compound ni Cyril Brooks sa San Juan, Rizal. Si Cyril Brooks an naghatod sa nobya, huli ta an ama ni Mary Lou yaon sa harong sa Canonsburg, Pennsylvania.
Dakul pa sa Album nin mga Retrato

Koleksyon ni Kevin Engle

Sarong Regalo sa Kasal Hale ki Bill MacDonald

Si William MacDonald an nagpadara kaining kopya kan Daily Light sa Filipinas bilang regalo sa kasal para ki Ken asin ki Mary Lou, na ikinasal sa San Juan Gospel Hall kan 26 Abril 1953. An saiyang mga tataramon sa enot na pahina yaon sa sunod na pahina.

Koleksyon ni Kevin Engle

Sarong Pakikipag-ibahan sa Bilog na Kinaban

Sa laog kan tahob sa enot, sa asul na tinta, sinurat ni Bill MacDonald:

> Paagi kaining kopya kan *Daily Light*, inaako ko kamo sa sarong pakikipag-ibahan kan mga Kristiano sa bilog na kinaban na kada aldaw nagbabasa kan parehong pahina na may mensahe nin karangahan asin tabang.
>
> "Sa makangangalas na paagi, an mga kabtang na pinili para sa aga asin banggi kan lambang aldaw kan taon tamang-tama sa mga kaipuhan kan mga Kristiano sa gabos na klase nin makuring kamugtakan."
>
> William MacDonald

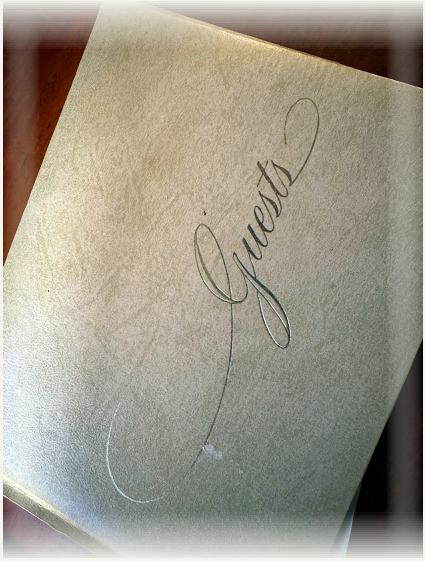
Sa ibaba, sa ibang sinurat-kamot, may nagmarka kaiyan nin "W. Gift – 1953": an regalo sa kasal.

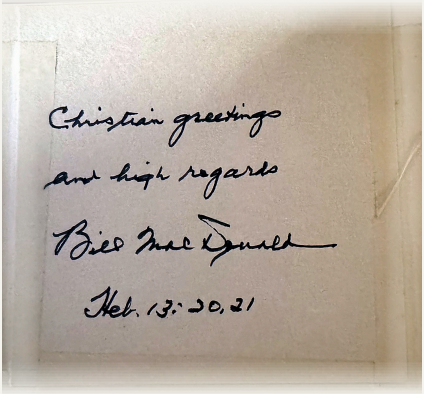
An *Daily Light* iyo an lumang paborito na puro Kasuratan sana, sarong babasahon para sa lambang aga asin banggi kan taon. Si Bill MacDonald bistado sa pagtao nin duwang bagay: mga kopya kan *Daily Light*, asin mga guest book, tanganing pakosogon an mga Kristiano na buksan an sainda mga harong sa pag-asikaso sa mga bisita. Dakul pa manongod saiya sa pahina ni William MacDonald.

An mga Engle nagbabasa kan *Daily Light* nin magkaibahan bilang pamilya kada aldaw. Basaha nin libre online, aga asin banggi para sa lambang aldaw, sa Christian Classics Ethereal Library ↗, o i-download an bilog na libro bilang PDF ↗.

Mga retrato asin transkripsyon na ipinadara ni Kevin Engle, 20 Oktubre 2026.

An Guest Book

Kaiba kan Daily Light nag-abot an saro pang bistadong regalo ni Bill MacDonald: sarong guest book, na bubuksan ni Ken asin ni Mary Lou sa sainda kasal kan 26 Abril 1953. Sa laog kan tahob nagdikit siya nin sarong sadit na card:

Koleksyon ni Kevin Engle

> Kristianong pangomusta asin halangkaw na paggalang
>
> Bill MacDonald · Heb. 13:20, 21

An saiyang bersikulo, Hebrews 13:20–21: “Ngunyan an Dios nin katoninongan, na nagbuhay liwat hale sa mga gadan sa satuyang Kagurangnan na Jesus, an dakulang pastor kan mga karnero, paagi sa dugo kan daing katapusan na tipan, gibohon kamo tabi na kumpleto sa lambang marahay na gibo tanganing gibohon an Saiyang kabotan, na ginigibo sa saindo an nakakaogma sa Saiyang paghiling, paagi ki Jesu-Cristo; sa Saiya an kamurawayan sagkod sa kasagkoran. Amen.”

IKATOLONG KABTANG

An mga Taon sa Filipinas

1951–1967 · Manila · Binangonan

IN-UPDATE KAN 24 OKTUBRE 2026

☀ Si Karen asin Patrick sa Romblon

Manila asin an Bible School of the Air

Nakaabot si Ken sa Filipinas kan enot na kabtang kan 1951, itinagubilin sa gibo sa irarom ni Cyril "Dad" Brooks, asin nag-istar kaiba an pamilya Brooks sa San Juan. Duwang aldaw pagkatapos siyang magdaong, yaon na siya sa ere sa DZAS kaiba an **Bible School of the Air**. Nagkaigwa siya nin Bible class kun Biernes para sa mga lalaki sa Navy sa Sangley Point, nagtabang sa GI Gospel Hour, asin namidbid niya si Jesse Miller, sarong nakaligtas sa Bataan Death March.

Sa laog nin mga taon, si Ken naggibo nin labing sangribong programa sa radyo; an Ikalimang Tomo, *Moments of Melody*, an nagsasaysay kan istoryang iyan.

Si Ken asin si Mary Lou nabuhay sa pagtubod, arog kan mga Brethren. Mayo sindang sweldo asin dai noarin man naghagad nin kwarta kanino man. Sa Dios sana ninda isinasaysay an sainda mga kaipuhan, arog kan ginibo ni George Müller.

> An saiyang ipinag-oorder, siya an nagbabayad. Kun ika saiyang sinugo, tinawan ka nin trabahong gibohon, siya an maataman kaiyan.
>
> Si Ken, 1973

An saiyang enot na mga prayer card kan 1951 iginuhit asin inimprenta ni John Sweemer na taga-Wheaton. Saro sa saiyang enot na mga regalo sa field naghale ki Ed McCully, na nag-imbitar ki Ken na magwalat sa Wauwatosa kan mga taon 1940 asin nagpadara nin singkwenta dolyar kan 1951. Si McCully sa huri ginadan bilang martir sa Ecuador kan 1956.

Hale sa testimony tape ni Ken kan 1973 asin sa saiyang mga surat.

An Sampulong Dolyar ni Eloise

Kan Hunyo 1954 si Ken asin si Mary Lou igwa na nin sarong aking babayi, si **Becky**, asin naubos na an kwarta.

> Nagduman sa merkado. Dai nakagastos nin dakol ta kulang an pondo. Pirang sentimo sana an natada. 65 sa bangko asin iyo sana an aram mi.
>
> Si Ken, Biernes, 18 Hunyo 1954

Kan parehong aldaw na idto an koreo nagdara nin bareta na may singkwenta dolyar na paabot hale sa asembleya sa Beech Street, asin sampulong dolyar hale sa tugang na babayi ni Ken na si **Eloise**. Disiotso anyos siya, nasa nurse's training sa Kansas City, asin mayo nin sweldo. Pirang semana bago makatabok sa Pacific an koreo, kaya ipinadara niya iyan bago pa may nakaaram na kulang sinda.

> Sa eksaktong oras giraray ipinadara Niya. Pinapasalamatan mi Siya sa lambang arog kaini na eksperyensya.
>
> Si Ken, 18 Hunyo 1954

Pagkalipas nin sarong taon, si Eloise naglilinig kan salog kan kusina sa harong sa uma kan sabihon niya sa saiyang ina na gusto niyang mag-adal sa Bible school, asin baka magduman sa Filipinas tanganing tabangan si Ken asin si Mary Lou. Si Lola Mabel nagsabi:

> Ay dai. Nagtao na ako nin saro sa field. Dai ko kayang magtao nin duwa.
>
> arog kan pagkagirumdom ni Tiyo Kevin Dyer sa pagsaysay ni Eloise

Sa huri nag-oyon si Mabel: *"Dai taka pupugulan."* Nag-adal si Eloise sa Emmaus Bible School, namidbid an sarong estudyanteng Australian na si **Kevin Dyer**, asin pinakasalan siya kan 31 Agosto 1957, an enot na kasal na ginibo sa Grace and Truth Chapel. Kan banggi bago kaiyan, sa Manila, iwinalat ni Ken an sarong sermon na an titulo "The God That Is Enough."

Hale sa diary (talaaldawan) ni Ken kan 1954 asin sa mga istorya ni Gordon na "Aunt Eloise" (31 Ago 2026).

Sarong Rekord kan Pagkamaimbod nin Dios

San Juan · 1955

Tinawan ni Ken nin titulo an saiyang diary kan 1955 sa enot na pahina: "1955 Record of God's Faithfulness" (Rekord kan Pagkamaimbod nin Dios). Sa ibaba kaiyan kinopya niya an sarong kasabihan hale sa promise card, kaiba an John 11:40.

> An pagtubod gadan sa mga duda, pipi sa mga pagkaluya kan boot, buta sa mga imposible, asin mayong ibang aram kundi an pagdaog!
>
> an enot na pahina kan journal ni Ken kan 1955

An saiyang bersikulo para sa taon iyo an Philippians 3:13–14, "Ining sarong bagay an ginigibo ko." Asin sinurat niya an sainda pag-ampo sa pirang tataramon: "An samuyang pag-ampo = Bunga sa '55."

Sa bilog na taon itinago niya an rekord na ipinromesa kan titulo. Sa tahaw kan Enero may regalo na nag-abot paagi sa The Fields.

> An Kagurangnan nagtotokdo sato nin sarong liksyon. Itao enot an Saiyang kabtang asin pabayaan an ibang bagay na mag-asikaso sa sadiri.
>
> Journal ni Ken, 14 Enero 1955

Pagkalipas nin limang aldaw, na nailain na enot an kabtang kan Kagurangnan, sinurat niya, "Sa tabang Niya gusto kong magdanay na nauuna." Kan parehong aldaw an koreo nagdara nin baenteng dolyar.

> Siertong Siya dai noarin man may utang kanino man.
>
> Journal ni Ken, 19 Enero 1955

Kan sunod na aldaw may saro pang regalo na nag-abot, asin si Mary Lou nagsuherir na magtao pa sinda nin mas dakul.

An Bible School of the Air nagdadakula nin mas dali kaysa kaidto, asin siring man an gastos sa mga liksyon asin selyo.

Kan 1 Abril nagtiripon an mga misyonero asin pinag-olayan iyan. "Halangkaw an enrollment asin dakula an gastos alagad nagdesisyon na magpadagos sa unahan. Nagtitiwala sa Kagurangnan na magtao."

Kan 18 Abril, bago magliwanag, ipinanganak si Karen Jeanne. Pagkalipas nin apat na aldaw nag-abot an regalo na $115 hale sa Austin Gospel Hall sa Chicago.

> … labi pa sa gastos sa ospital, kaipuhan mi iyan. Dayawon Siya.
>
> Journal ni Ken, 22 Abril 1955

Kan 26 Abril, an sainda ikaduwang anibersaryo, sinurat niya: "Salamat sa Kagurangnan para sa duwang taon na maogmang pag-agom asin duwang mamomoton na aki."

Kan tag-init na idto an pamilya nag-andam para sa sainda enot na furlough. Kan Hulyo may saro pang dakulang regalo na nag-abot hale sa Austin "para makauli." Kan Agosto kaipuhan ipabakal ni Ken an kotse. Sarong Miyerkoles may parabakal na nag-alok. Hinapot ni Ken si Mary Lou, nag-ampo sinda, asin sinabihan niya an lalaki na dai. "Pagkatapos nagduda." Kan Biernes nag-abot an mas marahay na parabakal asin nabakal an kotse. Pagkahale kan kotse, nagbagsak an pintuan kan garahe. An insurance kan kotse natapos kan aldaw bago kaiyan.

> Dayawon an Kagurangnan sa paggiya sa gabos kaini. Sa pagtabang sako na magsabi nin dai kan Miyerkoles. … An gabos na senyales nagtuturo sa pagpabakal. … Tama an oras kan Kagurangnan!
>
> Journal ni Ken, 12 Agosto 1955

Kan Setyembre an mga ticket mas barato kaysa sa inaasahan niya. "An Saiyang plano PIRMING pinakamarahay." Kan 14 Setyembre 1955 an bilog na pamilya naglupad hale sa Manila, nag-agi sa Tokyo asin Hawaii. Pagkalipas nin anom na aldaw nagdaong sinda sa California, asin an ina asin ama ni Ken naghahalat sa Burbank.

> Dakula an Saiyang pagkamaimbod.
>
> Journal ni Ken, 20 Setyembre 1955

Pagkalipas nin duwang bulan, sa Somerville, Massachusetts, kaiba an mga tawong nag-ampo para saiya poon kan 1950, nagtaram si Ken sa Sunday school sa Beech Street "manongod sa pagkamaimbod nin Dios sa P.I." Itinago niya an rekord sa bilog na taon. Ngunyan kaya na niyang isaysay iyan.

> *Huli sa mga pagkaherak kan KAGURANGNAN kaya dai kita naubos, huli ta an Saiyang pagkaherak dai nauubos. Bago an mga iyan kada aga: dakula an Saimong pagkamaimbod.*
>
> Lamentations 3:22–23

Mga Pinaghalean: an journal ni Ken Engle kan 1955: enot na pahina; 14–20 Enero, 1 asin 18–26 Abril, 18 Hulyo, 10–12 Agosto, 13–20 Setyembre asin 20 Nobyembre 1955.

Mga Barko, mga Furlough asin Limang Aki

An pamilya nagdakula sa field asin sa dagat sa tahaw.

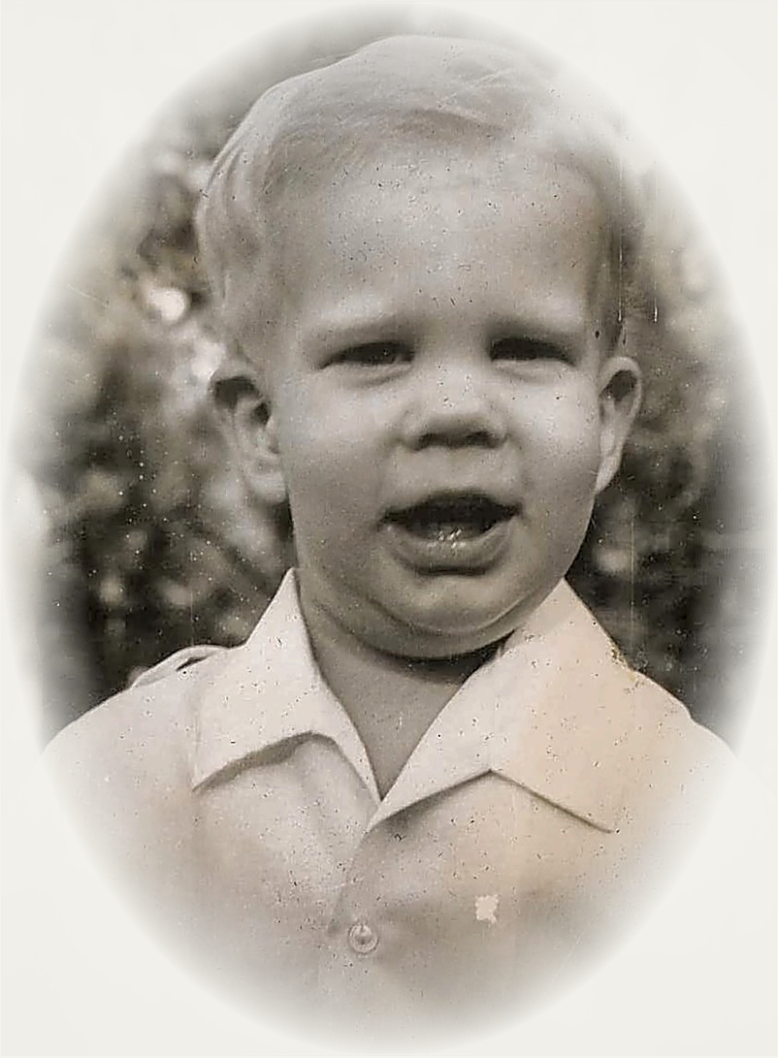
- Si **Becky** ipinanganak kan 1954 asin si **Karen** kan 1955, pareho sa Filipinas.
- Kan Disyembre 1956 naglayag sinda hale sa San Francisco sakay kan *City of Poona*. Si Mary Lou asin si Karen nalulua sa dagat, asin si Ken nag-ampo kan pag-ampo ni Jabez. Nakaabot sinda sa Pier 13 kan Manila kan 10 Enero 1957.
- Si **Kevin** ipinanganak sa Manila kan 1957. Ipinangaran siya ki Tiyo Kevin Dyer.
- Si **Stan** nag-abot kan 1959, sampulong libra an timbang.
- Naglayag sinda pauli sakay kan *Orcades* kan 1960 asin pabalik sakay kan *Anna Bakke* kan 1961.
- Sa furlough kan 1963, si Ken nagtokdo kan Lumang Tipan sa Emmaus Bible School.
- Si **Gordon** ipinanganak kan 1964 sa Illinois. Siya sana sa enot na lima an ipinanganak sa Estados Unidos.

Si Lolo John Leonard nagbiyahe nin bilog na banggi hale sa Pennsylvania para sa pag-abot ni Gordon. Pagkalipas nin duwang semana nag-record siya nin tape letter para sa mga amigo. Ipinatokar iyan ni Gordon kan 2026 sa enot na beses sa laog nin sisenta y dos na taon.

> Dinara ko digdi si Mother Leonard duwang semana na an nakaagi para sa pag-abot kan bagong [apo] kan pamilya Engle, sarong marahay asin malusog na aki. Asin ngunyan nagbalik ako digdi tanganing iuli si mother kaiba ko.
>
> Si John Leonard, 1964

Idinugang ni Avril, *"Baka siya an pinakamagayon sa gabos sinda sagkod ngunyan."* Iyo ini an huring aram na recording kan boses ni John. Nagadan siya kan Agosto na idto.

Si Kevin kan Mga Tolong Taon

Si Kevin kan mga tolong taon, mga 1960, an taon na an pamilya naglayag pauli sakay kan Orcades. Ipinangaran siya ki Tiyo Kevin Dyer. Sabi ni Kevin garo nagwawalat na siya. Kan nagdakula siya nagin lay preacher siya sa laog nin baenteng taon. *Sarong Parawalat Arog ni Tatay* →

Koleksyon ni Kevin Engle

Tokdoan an Iba Man

Kan Sabado, 27 Hunyo 1959, si Tiyo Kevin asin Tiya Eloise Dyer nagdaong nin banggi na sa Manila para sa sarong bulan na pagbisita. Nagbubados si Eloise. An diary ni Ken kan aldaw na idto nagsasabi, *"An dakulang aldaw… Pauli para sa cherry pie. Makangangalas na yaon sinda digdi."*

Mientras pinaplantsa ni Eloise an mga bado kan mga aki kan mga Engle sa itaas, nagigirumdoman ni Tiyo Kevin, "Si Ken asin ako yaon sa sarong kwarto."

> `Kami ni Kevin nagtrabaho sa "Teach Others."`
>
> Si Ken, Biernes, 10 Hulyo 1959

Sinusurat ninda an **TOP, an Teach Others Program**, hale sa 2 Timothy 2:2: *"An mga bagay na nadangog mo hale sako… iyo man iyan an itagubilin mo sa mga maimbod na tawo, na makakapagtokdo man sa iba."* An mga bagong paratubod tutokdoan kun paano magtokdo. Si Ken an nag-cut kan stencil kan otono na idto, asin dai nahaloy ipinanganak si Stan. An TOP padagos pa kan 1970, dakul na an nagbago.

Kan 1959 inilista ni Ken an mga amigo na nagin "Oasis sa disyerto" para saiya. Si Kevin asin si Eloise an numero uno.

Kan hapoton manongod kaiyan kan 2026, nagsabi si Tiyo Kevin, *"An saimong tatay an nangenot sa pag-isip kan ideyang iyan, asin ipinasa niya sako an paggibo kaiyan, asin dai ko aram kun ano an ginibo ko."*

Hale sa diary (talaaldawan) ni Ken kan 1959 asin sa istorya ni Gordon na "Teach Others Also" (2 Okt 2026), kaiba an mga girumdom ni Tiyo Kevin Dyer.

An Agom na Nagduman sa Gospel Hall

Mindanao asin Binangonan · 1958

Kan 1958 si Ken nagkaigwa nin sarong semana nin mga pagtiripon sa sarong ampunan sa Mindanao.

> Kada aga nagtatao ako nin mensahe sa mga estudyante sa high school manongod sa Heograpiya kan Biblia. Dangan kun banggi nagtatao ako nin mensahe kan ebanghelyo. Dinadayaw mi an Kagurangnan ta may mga nagpahayag nin kaligtasan sa mga huring aldaw kan pagtiripon.
>
> Si Ken ki Bro. John Smart, The Fields, 15 Hulyo 1958

Nagpadara siya nin retrato kan duwang totoy na nag-eenrol sa Bible School of the Air.

Pirang bulan bago kaiyan, sarong tugang sa Binangonan an nagrani saiya pagkatapos kan prayer meeting, na makulog an boot. An saiyang agom asin an mga kapamilya kaiyan nagplano kan bautismong Romano Katoliko kan sainda pinakahoben na aki. An duwang lalaki nag-ampo.

> Bilang simbag sa pag-ampo, an Kagurangnan an nagdesisyon sa bagay na iyan asin kan nag-abot an aldaw kan bautismo, huli sa espesyal na mga kamugtakan, dai ninda dinara an aki sa simbahan na Romano Katoliko. Imbes, an ina asin an aki nagduman sa Gospel Hall.
>
> an parehong surat

Padagos siyang nagduduman, asin nagtubod si Ken na naligtas siya paagi sa matuninong na patotoo kan saiyang agom. *"Totoong maogma siya ngunyan na mga aldaw asin saro siya sa pinakamaimbod na saksi kan Kagurangnan sa lugar na idto."*

Iyo ini an pinakaenot na istorya manongod sa Binangonan sa mga surat.

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Sangribong Radyo

Manila · Mayo 1959

Kan Mayo 1959 nagpadara si Ken ki Bro. Smart nin report manongod sa Bible School of the Air. Igwa na iyan ngunyan nin 27 na kurso. An "What the Bible Teaches" yaon sa Tagalog, Ilocano, Cebuano, Ilongo, Chinese, Kastila asin Ingles. Sa kabilogan, 328,799 an nag-enrol asin 47,497 na kurso an natapos. An mga Pilipinong staff an naggibo kan trabaho: si Reny Garantuza, Luz Lazaro, Fe Ison asin Letty, gabos kaibahan sa pagtubod sa San Juan Gospel Chapel. Si Luz halos siyam na taon nang yaon duman.

Sa kalahating oras kada semana sa Far East Broadcasting Co. igwa na ngunyan nin panel, an "Forum Time," kaiba si Ken, Kenneth Brooks, Leonard Brooks asin Milton Haack, na bago pa sanang nag-abot hale sa Minneapolis. Kinopya ni Ken an sarong surat:

> Ogmang-ogma akong ipaaram saindo na ipinanganak akong liwat paagi sa pag-ako asin pagtiwala sa Kagurangnan na Jesu-Cristo bilang sakuyang personal na Paraligtas.
>
> sarong estudyante, 1959

An saro pa nag-abot hale sa sarong estudyanteng Katoliko: "Sarong totoong Romano Katoliko ako, asin mayo nin makakakombinsir sako sa sarong relihiyon. … Garo ako sarong buta na ginigiya nin sarong tawo na dai ko midbid." Pagkatapos ihapot an saiyang hapot, nag-enrol siya nin apat pang tawo sa "What the Bible Teaches."

An Embahador kan U.S. bago pa sanang nagtao ki Presidente Garcia nin 1,000 na transistor radio, kabtang kan 19,000 para sa mga baryo.

> Dakulang aldaw ini para sa trabaho sa radyo sa Filipinas!
>
> Si Ken ki Bro. Smart, Mayo 1959

Hale sa mga surat kan pamilya, ipinadara ni Kevin Engle.

Nagbaba an Langit

Kan 17 Marso 1966 sinurat ni Ken sa itaas kan pahina kan saiyang diary, *"15 taon na poon kan pag-abot sa Filipinas bilang misyonero."*

Kan sunod na semana si Mrs. Cathy Hamilton nagkaiba saiya pasiring **Binangonan**, sarong banwaan nin mga parasira sa Laguna de Bay. Kan mga taon 1930, an saiyang ama, si Mr. Shepherd kan Bible Society, an nagdara ki Mr. Aguilar sa Kagurangnan sa sarong sanitarium para sa tuberculosis. Si Brother Aguilar sa huri nakadara nin dakul ki Cristo sa Binangonan.

> Sarong tunay na patotoo kun ano an kayang gibohon kan sarong tawo na nadara sa Kagurangnan… Logod makaabot ako nin arog kaini para sa Saimo.
>
> Si Ken, 23 Marso 1966

Kan Domingo, 27 Marso, kaiba an walong taong gulang na si Kevin, an koro kan kapilya nagkanta kan "Heaven Came Down." Dangan, sa sarong batohon na punta kan danaw, anom na tawo an binautismohan. Sarong hoben na lalaki na an pangaran si Lino an nagtabang sa lima sainda, asin an duwa kaiyan an saiyang mismong ina asin tugang na babayi.

> Kaya may pirang espirituwal na henerasyon na nagbabalik sa enot na pagpatotoo idto sa sarong ospital kan mga taon 1930. Kun kita nagtatanom kan Tataramon, dai ta talaga aram kun ano an magigin bunga kaini sa kasagkoran.
>
> Si Ken ki Bro. Smart, 24 Marso 1966

Si Mary Lou an nagtren sa mga hoben sa Binangonan sa pagkanta. An "Heaven Came Down" nagin paboritong kanta kan apat na taong gulang na si Gordon.

Hale sa diary (talaaldawan) asin mga surat ni Ken kan 1966, asin sa istorya ni Gordon na "Heaven Came Down" (4 Okt 2026).

An Saiyang Dinara

Kan 1966 naghanap si Ken nin plawta para sa ika-11 na kumpleanyos ni Karen. An saiyang pinsan na buo na si **Alvin Koons**, an chaplain sa Navy, nag-iistar sa Hong Kong.

> `Tsinek an mga plawta. Sinuratan si Alvin.`
>
> Si Ken, 14 Marso 1966

Si Alvin asin an saiyang agom na si Bobbie nag-abot para sa baenteng aldaw kan tig-init na idto. Nagwalat siya sa Binangonan na may pirang tataramon sa Chinese, asin dinara niya an plawta.

> `Kaaldawan ni Karen. Nakaresibe nin plawta hale samuya. Ogmang-ogma`
>
> Si Ken, 1966

Kan saiyang huring aldaw tinawan ni Alvin si Karen kan saiyang enot na liksyon. Pagkalipas nin duwang semana nagpoon siyang mag-liksyon ki Mrs. Thordis Zabarte kan Manila Symphony. *"Mapasalamaton na marhay kami sa arog kaining kamarahay na mga paratokdo,"* an sinurat ni Ken. Kan Nobyembre 1968, sa edad na trese, itinokar niya an "Beneath the Cross" sa summer house ni Mrs. Lopez, agom kan Bise Presidente kan Filipinas. Pagbalik sa Kansas nag-martsa siya sa banda kan Abilene High sagkod 1973. Si Becky nagtotokar nin biyolin, asin an mga daraga parateng nagtotokar sa mga pagtiripon na kun sain nagtataram si Ken.

Hale sa diary (talaaldawan) ni Ken kan 1966 asin sa mga istorya ni Gordon na "What He Carried" (27 Ago 2026) asin "Thrilled" (17 Set 2026).

Itom na Huebes

An pagtubod sinubok man. Kan tig-init kan 1967 si Ken disisais na taon nang yaon sa Filipinas, asin si Mary Lou dai marahay an lawas. Kan 25 Abril an saiyang doktor nagsuherir nin mas malipot na klima, baka Baguio, an siyudad nin mga pino sa kabukidan kun sain sinda nag-honeymoon.

> Binanggit niya an Baguio. Nagngirit sana kami — ramdam mi na imposible idto
>
> Si Ken, 25 Abril 1967

Ginamit ninda an sarong holiday sa paghanap nin harong sa Baguio asin mayo sindang nanompongan. Kan Huebes, 25 Mayo, mientras naglalakaw-lakaw sa banwaan, si Ken nagdesisyon nin sarong makuring bagay.

> Desisyon mantang pasiring sa sentro — grabe an presyon. Kaipuhan na bayaan an field ngunyan na tag-init. Masakit na desisyon — dai sigurado sa giya.
>
> Si Ken, 25 Mayo 1967

Nagsingit pa siya nin saro pang tataramon sa ibabaw kan linya: *Mga luha.* Sa pahina nin memo sa likod kan diary sinurat niya, *"Mayo 25 — Itom na Huebes."*

Alagad pagbalik sa pahina kan Abril, sa parehong pluma, nagdugang siya nin apat na tataramon:

> — alagad hilingon an Mayo 26!
>
> An diary ni Ken

Hale sa diary (talaaldawan) ni Ken kan 1967 asin sa istorya ni Gordon na "Black Thursday" (2 Okt 2026).

Mga Kaibang Libro

Walong kaibang libro an nakatindog sa gilid kan limang tomo kan istorya.

Sa Saiyang Kaogmahan: An Buhay asin Ministeryo ni Ken Engle
An sadiring mga surat ni Tatay · 1951–1987 · an saiyang buhay asin ministeryo

Parapahayag ni Cristo: An Istorya ni Rudy Ponce de Leon
San Juan, Rizal · 1951–1996

Grace Triumphant
an autobiography ni Cyril H. Brooks · © 1985 Walterick Publishers

"Mary Lou, Mary Lou": An Istorya ni Evelyn asin Fred Balanag
Baguio City · 1968–2010

Cheryl
Cheryl Lyn Engle · an saiyang buhay, an saiyang musika, an saiyang sadiring mga tataramon

Karen, Patrick, asin Romblon: “Pagdara kan Bisyon”
keepm.org · an Emmaus app · Moments to Remember · Karen asin Patrick

Mga Istorya kan Pamilya asin mga Amigo
Mga amigo kan trabaho · mga istorya kan pamilya · reperensya kan pamilya

An mga Girumdom ni Kevin
Kevin Engle · sa saiyang sadiring mga tataramon · Stewards Foundation · Sa Sadiring mga Tataramon ni Tatay

> **Faithful Men: A Library of Christian Classics**, hale sa PlymouthBrethren.org: mga parasurat na Brethren asin mga buhay nin misyonero, puwedeng hanapon sa parasurat, Kasuratan asin tema. Buksan an librarya ↗

An Mga Laog kan bilog na serye →

An gabos na link sa serye, sa sarong lugar →

Mga Pinaghalean

Mga istorya ni Gordon na ginamit sa tomong ini: Eloise $10 · I Can't Give Two · On the Same Day · Two Weeks in April · The Journal, Sent · What He Carried · Thrilled · Heavenly Sunshine · The Witness · The Letter She Lost · Teach Others Also · Black Thursday · Heaven Came Down. Kaiba man an testimony tape ni Ken kan 1973, an memoir asin timeline ni Mary Lou, asin mga surat kan pamilya. An mga pahina kan An mga Taon kan Gera, poon sa "Pvt. Engle Reporting" sagkod sa "Somewhere in the Philippines," naghale sa mga surat na sinurat ni Ken pauli o naresibi niya poon 1943 sagkod 1945 (Engle Letters, proyekto nin transkripsyon kan 2007). An mga pahinang "Magkita Kita sa Taps," "Thanksgiving, 1950" asin "Maganda" naghale sa mga surat ni Ken asin ni Mary Lou kan 1950–51 (Engle Letters, proyekto nin transkripsyon kan 2007).

Idinugang kan 24 Oktubre 2026: An mga journal ni Ken kan 1950, 1951 asin 1955, na tinype ni Doug Engle, asin an kasaysayan ni James Brown kan Austin Gospel Hall, mga 1953.

Manongod sa mga Pahina nin Surat

An mga pahina na may markang "Hale sa mga surat kan pamilya" naghale sa mga surat kan pamilya Engle poon 1943 sagkod 1959: 365 na surat na tinype kan pamilya kan 2007 hale sa mga orihinal, asin ipinadara ni Kevin Engle kan Oktubre 2026. An kadaklan iyo an mga surat ni Ken pauli asin an mga surat ni Ken asin ni Mary Lou sa lambang saro. An iba naghale sa saiyang mga amigo sa serbisyo, sa saiyang mga magurang asin mga tugang na babayi, ki Mr. Holloway, asin sa mga misyonero na saiyang ipinag-aampo.

An mga sinitar na tataramon nagdadanay sa sadiring ispeling kan mga surat. Kun sain dai nabasa kan mga nag-type an sarong tataramon, an mga surat nagpapahiling nin mga asterisk, asin siring man an mga pahinang ini. Parati na sinusurat kan mga nag-type an "Eagle" imbes na "Engle."

An mga sinurat-kamot na surat ni Ken hale sa Manila pagkatapos kan Marso 1951 dai pa natatype. Kun matype na, magdudugang an mga iyan sa tomong ini asin sa Ikapitong Tomo, *Grace Christian High School asin si Paul Tan*.

Ano an Masunod

An Ikatolong Tomo, *Malvar Street, Baguio City*, an nagpapadagos kan istorya.

> Ingatan sinda para ki Jesus sagkod sa kasagkoran.
>
> an pag-ampo sa likod kan KEE Philippine Missions

Edisyon kan 13 Oktubre 2026 · kaiba an "Prays for Us Daily" ni Gordon (10 Okt 2026), "ML + I," "Two Candles" asin "The Wedding," an mga surat ni Ken kan An mga Taon kan Gera kan 1943–45, an mga surat kan 1950–51, "Parapahayag ni Cristo" (an istorya ni Rudy Ponce de Leon), "Mary Lou, Mary Lou," an istorya ni Evelyn Balanag kaiba an saiyang mga retrato, "The Landlord and the Projectionist," asin sarong lista nin mga hyperlink